

ANUARUL

INSTITUTULUI PEDAGOGIC-TEOLOGIC
ORTODOX ROMÂN DIN ARAD

(ANUL ÎNTEMEIERII 1812).

ANUL ȘCOLAR 1915/916.

REDACTAT DE

ROMAN R. CIOROGARIU
PROTOSINCEL, DIRECTOR.

ARAD, 1916.

TIPARUL TIPOGRAFIEI DIECEZANE ORT. ROM.

201.544

V 1970

ANUARUL

INSTITUTULUI PEDAGOGIC-TEOLOGIC
ORTODOX ROMÂN DIN ARAD

(ANUL ÎNTEMEIERII 1812).

ANUL ȘCOLAR 1915/916.

REDACTAT DE

ROMAN R. CIOROGARIU
PROTOSINCEL, DIRECTOR.

Josif Moldovanu
Inspector școlar
ARAD

Palatul Cultural al orașului Arad

BIBLIOTECA

No. inv. de sporire

857.
19 40/41

ARAD, 1916.

TIPARUL TIPOGRAFIEI DIECEZANE ORT. ROM.

Cronica anului școlar 1915|16.

Edificiile institutului au rămas ocupate de Crucea roșie și în anul al doilea de războiu. În situația grea ce ni-s'a creat prin ocuparea caselor proprii, am fost avizați a ne căuta un adăpost în oraș. Pentru prelegeri am și reușit a aranja 4 sale de învățământ în casa diecezană de lângă Consistor, strada Batthyányi, în cari s'au ținut alternativ prelegerile, înainte de amiazi despărțământul pedagogic, după amiazi despărțământul teologic, firește în ore mult puțin reduse, iar școala de aplicație în casele parohiale de lângă catedrală, va să zică în oarecare depărtare de localul institutului. Lipsa unui profesor și conglomerarea aceasta de material în ore reduse cu scăderile provenite în lipsa prelegerilor regulate din anul trecut și urgarea înaltului ordin ministerial de sub Nr. 1473/1916 de a prelucra materialul de învățământ până în 15 aprilie a reclamat o intensivă lucrare. Stăruința profesorilor însă au învins aceste greutăți așa, că materialul a fost parcurs pe termenul fixat de înaltul Guvern, pentru despărțământul pedagogic.

Pe când problema învățământului a fost rezolvată, lipsa iuternatelor a fost dezastruoasă. Elevii avizați la întreținere proprie în oraș au trecut prin grele neajunsuri. Venerabilul Consistor le-a venit într'ajutor anume, dela începutul anului școlar a dat din bugetul consistorial la 20 elevi din despărțământul pedagogic câte 25 cor. ajutor lunar, dela 1 februarie începând câte 40 cor. cătră aceștia au mai fost ajutorați din sursele institutului 5 elevi cu diferite sume, dela 1 aprilie 3 elevi câte cu 40 cor. ajutor lunar. Pe lângă aceasta au mai beneficiat de dife-

rite stipendii 2 elevi din despărțământul pedagogic. Fără de aceste ajutoare eram expuși primejdiei de a rămânea fără elevi, ori cu 2—3 elevi de clasă. Dar nici aceste jertfe aduse de V. Consistor n'au fost suficiente a acoperi enorma scumpete de întreținere a elevilor într'un oraș scump cum e Aradul și așa elevii au tângit îndeosebi iarna și de frig. Firește că mizeria aceasta s'a reflectat și asupra prestațiunilor din școală.

La începutul anului școlar s'au înscris în despărțământul pedagogic de tot 64 elevi ordinari și 9 privațiști. Din 22 elevi înscriși în c. I. ped., unul nu s'a prezentat la prelegeri, iar 2 au trecut de privațiști în lipsa mijloacelor de întreținere, au rămas dar 19 elevi ordinari; din c. II. ped. dintre 18 elevi ordinari, 8 au fost chemați sub arme 2 au trecut de privațiști, au rămas dar 8 elevi ordinari; din c. III. ped. din 13 elevi au fost chemați sub arme 8, au rămas dar 5 elevi ordinari; din c. IV. ped. dintre 11 înscriși au fost chemați sub arme 5, au rămas dar 6 elevi ordinari. Dintre privațiști sunt 2 soldați. Am rămas dar până la sfârșitul anului școlar cu 37 elevi ordinari. Sub arme sunt de tot 23 elevi. Cei de sub arme sunt socotiți de privațiști cu dreptul de a face examen la finea anului școlar. Cei ce nu vor obține concediu vor fi admiși la examen după înapoiare din războiu. Cu un cuvânt li-se vor face toate înlesnirile posibile.

Catedra de limba română, rămasă vacantă de regretatul de pie memorie profesor Dr. Avram Sădean, nu s'a îndeplinit în lipsa reflectanților calificați la concursul ce s'a publicat în vara anului trecut. Orele propuse de regretatul profesor anume, limba română și limba germană, au fost suplinite de cătră profesorii actuali. Dintre acești 4 profesori doi sunt scutiți de serviciu militar pe titlul că sunt

preoți, unul neapt de serviciu și unul ca indispensabil. Învățătorul dela școala de aplicație Ioan Ardelean a fost pe câmpul de luptă, i-a ținut locul candidatul de preot și învățător cvalificat Cornel Givulescu.

La începutul anului școlar s'a făcut încercarea ca măcar în parte să fie liberat alumneul diecezan de pe strada Darányi, ca să putem adăposti elevii mai săraci și să-i provedem cu hrană, dar fără rezultat. S'a făcut în urmă nouă încercare pentru liberarea totală a localelor seminariale pe anul școlar viitor, dar până la sfârșitul anului școlar n'a sosit actul de liberare.

La terminele reglementare s'au ținut examenele de corigență de curs și de cvalificațiune de curs în septembrie și de cvalificațiune finală învățăto-rească în decembrie. La examene au asistat Ilustritatea Sa dl comisar ministerial Dr. Iosif Siegescu. Examene speciale nu s'au ținut.

Preaveneratul Consistor metropolitan a pus în aplicare în mod provizor regulamentul pentru examenul de cvalificațiune învățăto-rească, elaborat în conformitate cu regulamentul regnicolar.

La îndrumarea Preaveneratului Consistor metropolitan de sub Nr. 112 M. 1915 conferința profesorală a desbătut „Regulamentul normativ“ (Rendtartási szabályzat“), edat de înaltul minister de culte și instrucțiune publică sub Nr. 31152/1914, și și-a înaintat acelu Preavenerat Consistor observările cu opinia de acceptare în cadrele autonome ale bisericii.

În nex cu organizarea generală a institutelor pedagogice, pe baza acestui regulament s'a făcut un proiect de „Normativ pentru organizarea învățământului practic în școala normală (preparandia)

gr.-or. română din Arad". Regulamentul aprobat de V. Consistor, îl publicăm aici și se retipărește în exemplare corăspunzătoare pentru elevi.

În urma legii de penzionare din 1914, Consistorul nostru stă în pertractări cu Guvernul pentru înțrarea ambelor corpuri profesionale anume atât a celui teologic cât și celui pedagogic la fondul de penziune regnicolar. E speranță, ca chestia să fie finalizată pe începutul anului școlar 1916/17.

„Fondul de ajutorare al elevilor dela seminarul diecezan gr.-or. român din Arad“, înființat la anul 1902 și augmentat din colecta întreprinsă la anul 1902, din taxele elevilor de cor. 2 și din veniturile producțiilor elevilor, per 31 decembrie 1915 s'a urcat la suma de cor. 16.268 fil. 13. Menținerea acestui fond este: ajutorarea elevilor gr.-or. român din eparhia Aradului, cari frecventează prelegerile la seminarul din Arad și anume, atât elevii din despărțământul teologic, cât și din cel pedagogic.

Tot la anul 1902 „Victoria“ institut de credit și economii din Arad cu 500 cor. a pus baza unui fond propriu numit „Fundațiunea institutului de credit și economii Victoria“, cu menținerea circumscrisă în regulamentul fondului tinerimei. Aceasta fundațiune per 31 decembrie 1915, s'a urcat la suma de Cor. 4284 fil. 44 din dotațiunile ulterioare și din %-tele anuale.

Starea fondului tinerimei astfel constituit per 31 decembrie 1915 a fost de cor. 20.552 fil. 57.

Ajuns în chipul acesta fondul la un capital capabil pentru tinderea de ajutoare mai însemnate, s'a decretat înactivarea lui și conferința profesorală a fost în fericita pozițiune de a publică pe anul școlar 1916/17 concurs pe 2 ajutoare câte de cor. 350, unul pentru un cleric și altul pentru un pe-

dagog, din fondul propriu al institutului, în anul viitor se va înactiva și fundațiunea „Victoria“. Dăm ca adnex la acest anuar, atât reglementul fondului tinerimei, cât și actul fundațional al institutului de credit și economii „Victoria“.

Serbările școlare s'au ținut conform ordinilor existente.

În vederea stărilor excepționale din cari au urmat ordinul ministerial de a termina materialul de învățământ pe 2/15 aprilie în despărțământul pedagogic, s'a dat posibilitatea, ca conform ordinului ministerial Nr. 53200/916 VI. b. să se poată încheia anul școlar, afară de cursul ultim pedagogic pe 21 maiu (3 iunie). La noi în înțelegere cu comisarul ministerial s'au început examenele de curs în 23 maiu (5 iunie), după cari a urmat examenul final de cvalificațiune învățătorească.

Pe baza ordinului ministerial Nr. 52.800/1916 elevii născuți în anul 1898 și aflați apți de serviciul militar, au fost admiși la examen în 10/23 maiu și anume un privatist din c. I. a făcut în regulă examen, doi elevi ordinari din c. II. p. au primit testimoniu de curs și doi din c. IV. diplomă de învățător. Iar pe baza ordinului ministerial Nr. 54.700/1916 au fost concediați de sub arme pe terminul de 12/25 maiu până la 12/25 iunie absolvenții de trei cursuri pedagogice, pentru cursul de pregătire la examenul de curs IV. și a examenului de cvalificațiune învățătorească. La acest curs s'au prezentat 17 elevi concediați de comanda militară, cari toți au prestat examenele și au obținut diplomă de învățător.

La despărțământul teologic s'au ținut examenele finale în 9/22—11/24 maiu.

Normativ

pentru organizarea învățământului practic în școala normală (institutul pedagogic) gr. or. rom. din Arad.

A) Partea generală.

Chemarea școalei normale e să pregătească practic pe elevi. La pregătirea aceasta practică conlucrează armonic toți profesorii, la toate obiectele de învățământ, în toate orele. Locul adevărat al pregătirii practice în mod sistematic e însă școala de aplicație, în strânsă legătură cu școala normală. *Aici* intuiesc elevii viața școlară, treptat, în întregime, — *aici* pun în aplicare materialul intelectual, câștigat în orele de studiu și prelucrat după normele pedagogice.

Urmează de aici, că : I) *Școala de aplicație* — ca locul adevărat al pregătirii practice — să corespundă întru toate celor mai noi cerințe pedagogice-igienice, pentru ca viața școlară să se poată desfășura în ea organic și de model; II) *Pregătirea practică* să se facă 1) prin *ospitări* și 2) prin *lecțiuni practice* în școala de aplicație. Lecțiunile practice vor începe cu a) *Observarea instrucției*, apoi pe la început vor avea mai mult caracter de încercări, vor fi prin urmare b) *încercări în instrucție*, mai târziu însă vor fi mai c) *sistematice*, iar în urmă d) *continuative*; și III) pentru ca numai cunoașterea școalei de aplicație să nu fie unilaterală în raport cu întreg organismul școlar, mai ținând seamă și de faptul, că la noi, elevii școalei de aplicație știind ungurește, nu se pot ține lecții practice pentru elevii cari nu posed limba maghiară, — *se vor cerceta școale elementare în loc și jur*, asistând elevii la propuneri, ba chiar și propunând, având învoirea autorităților competente.

Capitolele ce urmează în partea B) specială sunt:

I. Școala de aplicație.

II. Pregătirea practică.

1. Ospitățile.

2. Lecțiunile practice.

- a) Observarea instrucției.
- b) Primele încercări în instrucție.
- c) Propunerile sistematice.
- d) Propunerile continuative.

III. Cercetarea altor școale elementare.

B) Partea specială.

I. Școala de aplicație.

Se va ține seamă de faptul, că școala de aplicație atât ca ordine externă cât și ca ordine internă trebuie să fie școală de model. Pentru aceasta, și până când va ajunge — din starea actuală — să corespundă tuturor cerințelor pedagogice și igienice ca edificiu, sală de învățământ, prefacere a școalei nedivizate după trebuințe și în școală divizată, se va ajusta cu bănci corespunzătoare, cu tablă și pentru ocupațiile silente, cu bibliotecile de lipsă ș. a., precum și cu toate obiectele necesare îndeosebi la intuirea prelegerilor de model, și'n orice caz cu bănci în față pentru elevii, cari ospitează ori asistă la propuneri. În ce privește ordinea ei internă trebuie să fie de model în privința instrucției, disciplinei și a administrației școlare.

Pregătirea practică depinde întâiu dela aceste cerințe elementare.

În scopul acesta se fixează următoarele norme:

Școala de aplicație o conduce învățătorul în înțelegere și după îndrumările profesorului de pedagogii.

Fiind școala de aplicație organic legată de școala normală, pentru ca pregătirea practică a elevilor să nu sufere câtuș de puțin:

Învățătorul școalei de aplicație va prezintă orarul și planul local al școalei de aplicație consiliului colegiului profesoral spre aprobare și conformare, până la finea lunii martie, pentru anul viitor școlar.

Va prezintă aceluiaș consiliu lista manualelor și a recvizitelor școlare, iar în caz că s'ar înlocui manualele și recvizitele actuale cu altele, lista o compune învățătorul cu știrea profesorilor de specialitate și o înaintează colegiului profesoral, iar acesta Ven. Consistor spre aprobare.

Asemenea va prezintă aceluiaș consiliu profesoral regulamentul intern al școalei de aplicație, — care va cuprinde și datorințele ospitanților referitor la ordinea școlară și ocuparea lor în cursul ospităților, — iar după aprobare îl va afișa în școala de aplicație.

Învățătorul școalei de aplicație e dator să țină prelegeri de model elevilor de curs III. și IV. ped., respective

de curs II. și III. teol., din fiecare obiect de învățământ și la toate clasele școlii de aplicație. Lecția de model o ține la cererea profesorului de pedagogii, care-i fixează obiectul de învățământ, iar învățătorul anunță materia prelegerii de model cel puțin cu o zi înainte de ora de pregătire, atât profesorului de specialitate, cât și profesorului de pedagogii.

Înainte de începerea propunerilor practice, și de aici încolo lunar, învățătorul școlii de aplicație va prezintă consiliului colegiului profesoral materialul propunerilor practice ale elevilor, pe baza planului local.

Din materialul acesta învățătorul în înțelegere cu profesorul de pedagogii fixează propunerile practice pentru câte două săptămâni înainte, iar conspectul acestor propuneri, care conține timpul, unitatea metodică, clasa, numele propunătorului și a profesorului de specialitate, care-l pregătește, iscălit fiind de învățător și profesorul de pedagogii, se afișează în sala profesorală, în școala de aplicație, precum și respectivul curs (III. ori IV. ped, resp. II. ori III. teol.).

La ospitări învățătorul școlii de aplicație va grijii, ca elevii să observe cât mai mult, dându-le ocazii să intuească cât mai temeinic viața și ordinea școlară, și controlându-i.

Învățătorul școlii de aplicație ia apoi parte la pregătirea, predarea și critica prelegerilor elevilor, corijază schițele, le iscălește și le predă profesorului de specialitate, acesta profesorului de pedagogii spre revizie și eventuale observări, iar elevilor le stă într'ajutor să aleagă obiecte bune de intuiție din muzeul școlii de aplicație.

Sub conducerea și pe lângă controlul și responsabilitatea învățătorului conduc ospitanții cursului IV. ped. (resp. III. teol.) toate registrele și fac administrația școlii, va avea deci de grije să se conducă corect, și mai ales să se umple corect atestatele și certificatele.

În fine ordinațiunile autorităților le va prezintă în orele de pregătire — critică, unde se vor discuta în prezența profesorului de pedagogii și a profesorului de specialitate, care va fi de față.

II. Pregătirea practică.

1. Ospitățile.

Scopul ospităților e, ca elevii prin observarea copiilor,

prin intuirea vieții și ordinei școlare, a igienei școalei și prin exercitare în ale administrației școlare să câștige (colecționeze) material de experiență pentru înțelegerea și adâncirea principiilor pedagogice, iar de altă parte să se introducă pe nesimțite în arta grea a propunerii.

Ospitările se încep deja în cursul I. ped. resp. I. teologic. În interesul învățământului și în interesul propriu al lor, clericii cari se vor supune examenelor de calificare învățătorescă nu sunt dispensați dela ospitări.

Ospitează prin urmare în școala de aplicație, zilnic (afară bineînțeles de ziua ori dupămiezile libere la școala de aplicație), după alfabet, câte un elev din toate cursurile pedagogice și teologice.

Timpul ospitării durează pentru cursul I—II. ped. și I. teol. din octombrie până în 1 maiu, pentru curs III. ped. și II. teol. din a doua săptămână a anului școlar până în 1 maiu, iar pentru cursurile IV. ped. și III. teol. din a doua săptămână a anului școlar până în 1 aprilie, — aceasta în vederea repetirii generale a materialului la începutul și sfârșitul anului.

Absentând vr'un elev, care ar fi la rând, ospitează elevul următor, rămânând absentul la finea șirului alfabetic.

Ospitanții se prezintă în școala de aplicație dimineața la $\frac{3}{4}8$, iar după amiaza la $\frac{3}{4}2$ și stau până la sfârșitul prelegerilor, a. m. până la 11 respective 12 ore, după amiază până la 4 respective 5 ore.

În timpul de instrucție în școala de aplicație ospitanții sunt supuși întru toate învățătorului școalei de aplicație, care la rândul său îi va controla și le va da îndrumări și sfaturi. În cursul instrucției vor observa pe copii, mersul învățământului, menținerea ordinei și disciplinei, vor urmări ocupațiile silente ale școlarii etc, conform îndrumărilor profesorului de pedagogii și sfaturilor învățătorului școalei de aplicație, — în pauze elevii de curs I—II. pedagogic și I. teologic conduc pe școlarii în curte (iarna pe coridor), ocupându-se cu ei, urmărindu-le jocurile și ținând ordinea, cei de curs III—IV. pedagogic și III. teologic se vor interesa asupra administrației școlare, se vor practica în manuirea bibliotecilor școlare, vor convorbi cu învățătorul școalei de aplicație asupra orei următoare ș.a.

Ospitanții cursurilor III. pedagogic și II. teologic pentru a se introduce în propunerea practică cât mai bine, vor lua parte și la critica și pregătirea lecțiilor practice din curs IV.

pedagogic, între orele 12—1, iar la serbările școlare, excursiile școlii de aplicație vor participa toți ospitanții.

E strict interzis ospitanților a se ocupa cu lucruri streine în timpul instrucției (d. e. lectură, pregătire pentru a doua zi, lucrări ș. a.). Cei ce nu respectă aceasta dispoziție, vor fi făcuți atenți de învățătorul școlii de aplicație, iar după a doua nerespectare vor fi anunțați direcțiunii în proxima pauză.

Asemenea e strict interzis a părăsi școala de aplicație în timpul instrucției, socotindu-se aici și pauzele, — afară de singurul caz, când vr'un ospitant are în careva oră lucrare scripturistică, când apoi e dator a se prezintă în cursul său. Învățătorul școlii de aplicație nu poate concedia pe nimeni dela ospitare, nici chiar pe timpul cel mai scurt, aparținând acest drept profesorului de pedagogii, respective direcțiunii. În genere concedieri dela ospitări și instrucția practică se dau numai în cazuri extraordinare. De aceea ospitanții, cari știu înainte că'n ziua ospitării vor fi împedeți pe timp mai scurt ori mai lung, vor anunța acest fapt de cu vreme colegului lor următor în alfabet și profesorului de curs. Încât totuș ar absentă ori s'ar depărta vreun ospitant din școala de aplicație, pe responsabilitatea proprie învățătorul îl va anunța direcțiunii în proxima pauză.

În schimb având ospitanții a-și fixa definitiv observările, schițele ș a., în ziua ospitării sunt dispenzați dela orele cursurilor respective, afară de orele de lucrări scripturistice, la cari sunt obligați a fi de față. Pentru orele din aceea zi însă se vor pregăti în rând cu colegii lor, având profesorii dreptul de-ai examina din lecția respectivă în proxima oră. Pentru ospitanți profesorii vor face la începutul orelor recapitulări asupra lecțiilor propuse în absența lor.

Profesorul de pedagogii în înțelegere cu învățătorul școlii de aplicație va elabora în fiecare an programă specială de ospitare pentru fiecare curs pedagogic-teologic, așa ca ea să se conformeze numărului elevilor și să cadreze cu studiile pedagogice ale respectivelor cursuri. În general se vor referi observările cursurilor I—II. pedagogic și I. teologic la observarea copiilor, din punct de vedere fizic și psihic, la ordinea și viața școlară; ale cursurilor III. pedagogic și II. teologic la instrucție, disci-

plină și organizația școlară, iar ale cursurilor IV. pedagogic și III. teologic la conducerea sistematică a școlii și la partea igienică școlară.

Observările și experiențele (cursurile III. pedagogic — II. teologic și IV. pedagogic — III. teologic, orarul, și programa de lecții și părți din planul analitic) ospitanții le introduc în „*Ziarul ospitărilor*“, caiet cu table tari, de acelaș format la toți elevii, și le vor predă la sfârșitul prelegerilor învățătorului școlii de aplicație spre corectare, iar a doua zi învățătorul le va predă profesorului de pedagogii spre revizie.

Ospitanții cursurilor IV. pedagogic și III. teologic în comun vor conduce „*Ziarul ospitanților în școala de aplicație*“, inducând datul ospitării și numele ospitanților după cursuri, iar în observări neprezentarea la vreme, depărtarea și motivul. La sfârșitul prelegerilor îl vor subscrie, asemenea și învățătorul școlii de aplicație.

Experiențele elevilor astfel vor formă puncte de sprijin în desfășorarea principiilor pedagogice, precum și în prelucrarea amănunțită a planului analitic al școlii de aplicație cu elevii de cătră profesorii de specialitate și profesorul de pedagogii.

2. *Lecțiunile practice.*

Pregătiți fiind elevii prin ospitări, cursurile III—IV. pedagogic, respective II—III. teologic vor trece treptat la propunerea lecțiilor practice, în școala de aplicație. Vor aplică acum principiile pedagogice, pe cari le-au întregit și sistemizat pe baza experiențelor proprii.

În cursurile III. pedagogic și II. teologic sunt 2 ore, iar în c. IV. pedagogic și III. teologic 6 ore de practică la săptămână.

Fixarea orelor de practică în orarul școlii normale se face pe baza orarului școlii de aplicație. Ca principii conducătoare servesc următoarele norme:

1) Orele de practică nu sunt permise după amiaza, au să se pună p. u. în cadrul orelor dinainte de amiaza.

2) Fiindcă orele de practică se împart în ore de pregătire, propunere și critică, și fiindcă la orele de pregătire și critică trebuie să fie de față și învățătorul, fără a fi absent dela școala de aplicație, orele de pregătire și critică se

vor fixa între 12—1, iar cele de propunere la curs III. pedagogic și II. teologic între 8—10, când sunt de față clasele I—II., iar cele de curs IV. pedagogic și III. teologic între 8—12.

3) Având ora de pregătire să premeargă, iar cea de critică să urmeze imediat după cea de propunere, orarul practicei se va fixa d. p. astfel: luni 12—1 pregătirea c. IV. pentru studiile umane, caligrafie și cântări, marți între 8—12, amăsurat orarului școlii de aplicație, ora de propunere a cursului IV. din obiectele de învățământ înșirate, iar dela 12—1 critica acestor propuneri; miercuri dela 12—1 ora de pregătire și critică a cursului III.; vineri 12—1 ora de pregătire a cursului IV. pentru studiile reale, desen, lucru de mână și gimnastică, sâmbătă între 8—10 ora de propunere a cursului III., între 8—12, amăsurat orarului școlii de aplicație, ora de propunere a cursului IV. din obiectele de învățământ amintite, și în fine dela 12—1 critica acestor propuneri.

Bineînțeles pregătirile se vor face pentru o săptămână înainte, iar critica va urma imediat.

4) Fiindcă la pregătirea, propunerea și critica lecțiilor sunt obligați să ia parte și profesorii de specialitate, având apoi să țină și ei prelegeri de model, dar din cauza timpului fizic fiind imposibilă o împărțire de ore ideale în acest înțeles:

La orele de practică ale cursului III. vor lua parte profesorul de pedagogie și învățătorul școlii de aplicație, iar la propunerile de religie și profesorul de religie. Prin urmare profesorul de religie va trebui să fie liber miercuri între 12—1 și sâmbătă în ora fixată pentru propunere. Cătră sfârșitul anului și ora de pregătire — critică se va putea folosi — după împrejurări — pentru propunere, în care caz ora de practică de miercuri între orele 12—1 se va schimba între 8—10 ore cu o oră de pedagogie. Deci miercuri între 8—10 să fie oră de pedagogie în cursul III. pedagogic.

La orele de practică ale cursului IV. în orele (3) din I. jumătate a săptămânii vor lua parte (pe rând, după studiu) profesorii de limba română și maghiară, cântare și caligrafie, deci aceștia vor fi liberi luni 12—1, marți între 8—10 ora fixată și 12—1; iar în II. jumătate a săptămânii vor fi la practică profesorii de istorie naturală, fizică, matematică, slöjd și gimnastică (pe rând, după studiu),

vor fi deci liberi vineri 12—1, sâmbătă în ora fixată și dela 12—1. Cătră sfârșitul anului se mai pot folosi 2 ore pentru propunere. Ora de luni 12—1 și de vineri 12—1 se vor schimba cu orele de istoria pedagogiei între 8—12, deci între 8—12 luni și vineri să fie ore de istoria pedagogiei. Bineînțeles, că la orele aceste schimbate profesorii de specialitate nu vor mai participa, fiind imposibil, ci vor rămâne la restul de 2 ore.

Fixarea orarului în chipul acesta e o condiție ca practica elevilor să se facă sistematic, metodic și neconturbat.

Trecerea la lecțiile practice se face treptat, începând cu observarea instrucției, continuând cu încercări de propunere, propuneri sistematice și culminând în propunerea continuativă.

a) Observarea instrucției.

(Sau asistarea la prelegeri de model.)

În cursurile I—II. pedagogic, respective I. teologic în zilele de ospitare, observarea elevilor s'a mărginit la generalități. Înainte de-a începe prin urmare propunerea practică în cursul III. pedagogic și II. teologic, elevii vor fi conduși după un plan bine determinat la observarea temeinică a învățământului (instrucției) în special, ceea ce se ajunge prin faptul, că acești elevi vor asista în orele de practică a celor dintâi 2 luni (septembrie—octombrie) la *prelegeri de model*.

Observarea instrucției se mai cere de altă parte și pentru că didactica-metodica se propun elevilor abia în cursul III. pedagogic și II. teologic.

Astfel orele de observare a instrucției și orele de didactică-metodică se vor întregi reciproc, cele dintâi dând material de experiență celor din urmă, iar acestea sistematizând principiile pedagogice scoase din cele dintâi.

La prelegeri de model vor asista cursurile III. pedagogic — II. teologic și IV. pedagogic — III. teologic în primele 2 luni ale anului școlar. Anume, cursurile III. pedagogic — II. teologic vor observa instrucția în general și'n special vor asculta prelegeri de model din religie, învățământul intuitiv, scris-cetit, limba maghiară (clasele inferioare) și aritmetică (clasele inferioare), iar cursurile IV. pedagogic — III. teologic din limba română în genere,

limba maghiară (clasele superioare), aritmetica-geometria, geografia-istoria-constituția, științele naturale, obiectele artistice și tehnice (dexterități), la toate clasele școlii primare.

Prelegerile de model le țin: învățătorul școlii de aplicație, profesorii de specialitate, profesorul de pedagogii, anume învățătorul școlii de aplicație din orice obiect de învățământ, profesorii de specialitate din specialitățile lor, iar profesorul de pedagogii din învățământul intuitiv, scris-cetit și aritmetică (cl. I—III.). Profesorilor de specialitate li-se dă voie să încerce în școala de aplicație și metode noi, ba e chiar de dorit să le aplice pe acestea, propunând de model învățătorului școlii de aplicație. Maximul prelegerilor de model e 2—3 dintr'un studiu.

Direcțiunea va înainta raportul asupra prelegerilor de model Venerabilului Consistor, publicându-l și 'n anuarul institutului.

Obiectul prelegerilor de model îl fixează profesorul de pedagogii din caz în caz, după trebuințele orelor de didactică-metodică, iar tema o dă învățătorul școlii de aplicație pe baza planului special de învățământ. Prelegătorul va desfășora metodic tema, anume învățătorul școlii de aplicație pe baza convorbirilor cu profesorul de specialitate și profesorul de pedagogii, profesorul de specialitate pe baza convorbirilor cu învățătorul și profesorul de pedagogii, iar profesorul de pedagogii în înțelegere cu învățătorul școlii de aplicație.

Prelegerile de model numai așa vor avea rezultatul dorit, dacă elevii vor fi pregătiți pentru acestea, iar după prelegeri li-se vor cere dări de seamă, convorbind și sistematizând experiențele lor.

Ca urmare, din cele 2 ore de practică la săptămână ale cursului III p.-II t. 1 oră se va întrebuința pentru prelegeri de model (în 2 jumătăți de ore 2 prelegeri), iar 1 oră pentru pregătire și convorbire. — Cursul IV ped. — III teol. va avea la săptămână 2 ore de propunere (4 teme în 4 jumătăți de ore), 2 de convorbire și 2 de pregătire.

Ora întâia de practică a cursului III p.-II teol. se va folosi pentru îndrumări generale, ca elevii să fie conștii în observarea instrucției. — Ora a doua (II.) va fi oră de pregătire generală, dându-li-se elemente de didactică-metodică, iar în legătură se vor face schițele celor dintâi 2 lecții de model. Ora III: prelegerile de model, ora IV: convorbire asupra desfășurării unei unități metodice în

genere, și pregătire în special pentru lecțiile următoare de model. De aici încolo câte-o oră 2 lecții de model, iar câte-o oră convorbire asupra lecțiilor propuse și pregătire pentru cele următoare.

La cursul IV ped. — III. t. ora întâia va servi ca oră de recapitulare a metodiceii obiectelor de învățământ propuse în c. III, iar cu a II-a începând în câte-o oră 2 prelegeri de model, 1 convorbire și 1 pregătire *temeinică*.

Ora de pregătire: Conducător e profesorul de pedagogii; de față sunt elevii și învățătorul școlii de aplicație, respective și profesorul de specialitate. — Forma pregătirii va fi cât mai liberă, iar — după ce elevii sunt introduși în instrucție, — va avea caracterul unei conversații.

Învățătorul va motiva mai întâiu, de ce a fixat tema respectivă, intuind în legătură planul de învățământ general și cel special la respectivele obiecte de învățământ.

Profesorul de specialitate ori în genere propunătorul tratează tema din punct de vedere material (obiectiv), arătând ce trebuie să predea, ca să exhaurieze tema dată în $\frac{1}{2}$ de oră, ca să corespundă gradului de pricepere al elevilor, ca să fie intuitivă și practică; iar în legătură va numi izvoarele ajutătoare la pregătirea temei, va arăta manualul și cele mai corecte mijloace de intuiție.

Profesorul de pedagogii va dezvoltă principiile pedagogice (didactice-metodice generale) conducătoare la respectivul obiect de învățământ.

După aceste pregătiri generale, prelegătorul va arăta procedura specială metodică, fixând definitiv schița pe tablă, iar elevii vor descrie schița în „*Caietul de schițe*“, cu table tari, format egal la toți.

Pregătirea aceasta, cu cât elevii sunt mai deprinși, se va face treptat tot mai amănunțit și temeinic, insistând și asupra ocupațiilor silente ale celorlalte clase (orar) ș. a. iar în cursul IV ped. — III teol. dintru'nceput vor fi astfel.

Ora de propunere de model. Elevii vor urmări cu atenție desfășurarea temelor pe baza schițelor și a orei de pregătire, asemenea forma predării, tonul învățământului și menținerea disciplinei. Asupra observărilor vor face notițe.

Ora de convorbire: Conducător e profesorul de pedagogii, de față sunt elevii și învățătorul, asemenea și profesorul de specialitate (propunătorul în genere). Ora aceasta e oră de consfătuire, dar procedura metodică a prelegătorilor de model nu se poate pune ca obiect de critică.

Elevii vor avea să-și dea seamă asupra celor observate și experiate. Propunătorul știricește prin întrebări observările elevilor, iar profesorul de pedagogii abstrage și fixează în urmă principiile didactice-metodice ale obiectului respectiv de învățământ. Învățătorul școalei de aplicație va aplica imediat aceste principii la alte teme similabile (schite).

În legătură se poate discuta câte-o problemă de instrucție ori disciplină, ori se poate desfășura planul de învățământ al respectivului obiect de învățământ, orar, programa de lecții, plan analitic ș. a. m. d.

Învățăturile câștigate în orele de pregătire, convorbire se vor fixa durabil numai, dacă profesorul de pedagogii și profesorii de specialitate le vor aplica și sistematiza neîncetat, cel dintâiu în orele de didactică-metodică, cești din urmă în orele proprii, aducând în legătură materia studiilor lor cu materia școalei elementare încă din cursul I. ped. iar prelucrând astfel pe încetul materia școalei elementare, la sfârșitul studiilor de specialitate vor reasuma și sistematiza planul de învăț. al respectivelor obiecte de învățământ. Numai astfel se face *armonic* pregătirea practică a elevilor.

b) Întâiele încercări în instrucție.

După două luni de asistare la prelegeri de model, din noemvrie începând, elevii vor trece la întâiele încercări în propunere. La curs. III ped. — II teol. încercările se referesc la întreagă instrucția în general și în special la obiectele de învățământ, din cari au ascultat prelegerile de model; la curs. IV ped. — III teol. se referesc numai la obiectele de învăț., din cari au ascultat lecții de model. — Astfel lecțiile practice ale elevilor de curs III ped. — II teol. sunt socotite ca încercări de propunere peste anul întreg, ale cursului IV ped. — III teol. numai până la Crăciun.

Prin urmare elevii c. III ped. — II teol. vor face încercări de lecții practice din religie, învățământul intuitiv, scris-cetit, limba maghiară (cl. inf) și aritmetică (cl. inf.), așa ca fiecare elev să propună cel puțin odată.

Elevii cursului IV ped. — III teol. vor face încercări de lecții practice din celelalte obiecte de învățământ, așa ca fiecare să propună cel puțin odată până la Crăciun, ca apoi trecând la propunerile sistematice — continuate fiecare să propună, după posibilitate, din toate obiectele de învățământ ale școalei primare.

Paralel se va urmări în orele de ospitare, pregătire și în cele de pedagogie, deprinderea elevilor în pregătirea orarului, a planului analitic și în administrația școlii.

Orele vor rămâne neschimbate: 1 de propunere și 1 critică și pregătire în curs III, 2 de propunere, 2 de critică și 2 de pregătire în curs IV. Cătră sfârșitul anului se pot reduce orele de critică și pregătire conform părții generale, folosindu-se mai multe pentru propunere. ntr'o oră vor propune 2 elevi (în 2 jumătăți de oră).

Dacă pregătirea și convorbirea au fost de neapărată trebuință la observarea instrucției, e de importanță pedagogică capitală, când propun însuși elevii. Pregătirea la prelegerile de model s'a făcut, pentru ca elevii să înțeleagă mersul învățământului la singuraticile obiecte și înțelegând să observe, iar convorbirea o avut de scop abstragerea și sistemizarea principiilor pedagogice din însaș experiența elevilor. Aici, pregătirea dă ajutor la aplicarea principiilor pedagogice în mod rațional, iar critica tinde ca elevul propunător și colegii săi să afle însuși neajunsurile propunerii, și aflându-le să le îndepărteze cu încetul. Forma va fi deci și mai liberă: elevii lucrează, profesorii și învățătorul îndrumă mai mult.

Ora de pregătire: Obiectul și tema (unitatea metodică) sunt fixate lunar și afișate tot cu 2 săptămâni înainte în sala profesorală, școala de aplicație și în cursurile respective. Cei doi elevi propunători, la rând, prezintă schițele lecțiilor practice, iar în c. III ped. — II teol. și recenzenții lor oficioși, în ora de pregătire. În c. IV. ped. — III. teol. nu sunt recenzenți din oficiu.

Profesorul de pedagogii pune întrebări referitor la metodică obiectului de învățământ.

Învățătorul școlii de aplicație întreabă pe propunător asupra temei ca unitate metodică, locul ei în planul analitic, alte unități metodice, ce-i sunt ca pregătire ori puncte de concentrație.

Profesorul de specialitate îl întreabă asupra materiei temei, asupra mijloacelor de intuiție, pe cari elevii trebuie să le și prezinte, precum și asupra procedurii speciale metodice.

Prelegătorii cetesc schițele, asemenea în curs III ped. — II teol. și criticii. Se pun la desbatere, ascultându-se părerile colegilor lor. Schița definitivă se scrie pe tablă, iar elevii toți o introduc în „*Caietul de schițe*“.

Prelucrarea lecțiilor practice: Pe baza schițelor și îndrumărilor din ora de pregătire, propunătorii și criticii dezvoltă amănunțit unitățile metodice. Cele dintâi 2 le prelucra toți elevii, mai târziu numai propunătorii și criticii, iar ceilalți fac numai schițe.

Lecțiile practice se vor scrie pe câte o coală de hârtie albă, îndoită dealungul, pe jumătățile dinlăuntru, rămânând fața din urmă curată pentru rubru (dorsat).

Lecțiile se vor scrie curat și legibil, dându-li-se și o formă estetică.

Fiecare lecție va avea următorul început:

Obiectul de învățământ:

Unitatea metodică:

Clasa:

Ora:

Ocupațiile silente ale celorlalte clase:

Clasa	T e m a

Preparații:

Manual:

Intuiție:

Concentrație:

Se vor evidenția treptele metodice. Prescurtările, îndeosebi în aplicare d. p. „Se vor da teme practice“ nu sunt permise. Tot ce se predă, se va fixa în întregime.

Dorsatul va conține: Obiectul de învăț., unitatea metodică, clasa, ziua și ora propunerii și numele propunătorului.

Temele astfel prelucrate propunătorii (respectiv în cursul III și criticii) le prezintă cu 3 zile înainte de ora de propunere învățătorului școlii de aplicație. Acesta le va corectura și le va predă profesorului de specialitate, care le revidează din punct de vedere material, predându-le apoi profesorului de pedagogii spre

revizie și eventuale observări. Lucrările astfel iscălite de câteși trei, profesorul de pedagogii le dă îndărăt propunătorilor respective criticilor, cari vor corecta eventualele erori pe partea dinafară și se vor pregăti pentru ora de propunere.

Păstrându-se temele practice în arhiva școalei de aplicație, elevii vor descrie copia lecțiilor ce propun, cu toate erorile și corecturile, în "*Caietul lecțiilor practice*", cu table tari și format egal la toți.

Ora de propunere: Propunătorii și criticii lor se vor prezintă în ora de propunere de cu bună vreme, aranjând obiectele de intuiție, tabla etc. Îndată ce se face ordine, fără a mai aștepta provocarea profesorului de pedagogii, vor prezintă temele corese și vor începe propunerile în ordinea fixată. Ceilalți elevi sunt datori a urmări prelegerea, fără vorbă ori gesturi de aprobare sau desaprobare. Observările le vor introduce în „*Caietul de critică*“, cu table moi, format egal, care pe paginile prime va avea punctele generale de critică, precum și cele speciale la fiecare obiect de învățământ. Critica fiecărei lecții se face pe pagini separate purtând deasupra obiectul, unitatea metodică, clasa, numele propunătorului și timpul propunerii.

Ora de critică: Critica o conduce profesorul de pedagogii, asistând și profesorul de specialitate și învățătorul școalei de aplicație.

Profesorul de pedagogii va numi la fiecare prelegere câte-un notar, având acesta să ia proces verbal scurt, dar fidel. Procesul verbal, iscălit de notar, se va prezintă în proxima oră de pregătire, unde se va citi, apoi iscăli și de învățătorul școalei de aplicație și de profesorului de pedagogii.

Mersul criticei în cursul III ped. — II teol. e următorul: 1.) Autocritica, 2.) Recenzia oficioasă în scris (se anexează la procesul verbal), 3.) Observările colegilor (fie anunțați, fie provocați, 4.) Observările învățătorului școalei de aplicație, 5.) Observările profesorului de specialitate, 6.) Observările profesorului de pedagogii, care reasumează toate observările scurt și fixează principiile, ce reies din critică, 7.) Clasificarea în comun.

La cursul IV ped. — III teol. critica are acelaș mers afară de punctul, 2.) nefiind aici recenzie oficioasă. Afară de acestea în cursul IV deja reasumările le face profesorul de pedagogii prin elevi.

Principiile scoase din singuraticile lecții se fixează și în *Caietele de critică* la finea lecțiilor respective.

c) *Propunerile sistematice.*

La propunerile sistematice elevii propun ocupându-se în acelaș timp de toate clasele.

Aceste propuneri încep în cursul IV ped. — III teol imediat după feriile Crăciunului și durează $1\frac{1}{2}$ —2 luni după numărul elevilor.

Pregătirea se face aici mai temeinic, insistându-se pe lângă cele amintite la punctul b.) și asupra ocupațiilor silente și a disciplinei. Normele date mai sus sunt a se aplică și aici.

d) *Propuneri continue.*

Dela propunerile sistematice se trece la cele continue, când un elev va propune într'o oră 2 teme, conducând în această oră toate afacerile școalei.

Fiind timpul scurt, vor propune elevii mai îndemânatici întâiu, ca un fel de distincție încurajatoare pentru viitor, iar ceilalți numai încât permite timpul.

Elevii vor face numai schițe pentru propunerile continue.

Orele de pregătire se lasă treptat, prefăcându-le în ore de propunere, critica va urmă însă imediat după propunere, în care oră se face apoi și pregătirea lecțiilor următoare.

Propunerile continue vor culmina în conducerea școalei o zi întreagă sub controlul și îndrumările învățătorului școalei de aplicație. Elevii de curs IV. pedagogic și III. teologic, începând din 1 martie, vor conduce școala în zilele de ospitare. Deaceea cu trei zile înainte se vor prezintă la învățătorul școalei de aplicație, își vor fixa pe baza orarului și planului analitic programa de zi, vor prelucra schițele lecțiilor din aceea zi, introducându-le în „C. lecțiilor practice“, și cu o zi înainte le vor prezintă învățătorului școalei de aplicație spre revizie și iscălire. Iar în ziua ospitării elevul de pedagogie va conduce școala a. m., iar cel de teologie d. a.

Învățătorul școalei de aplicație va face raport profesorului de pedagogii asupra acestor propuneri continue, clasificând propunerile fiecăruia.

III. Cercetarea altor școale elementare.

Se vor cercetă școale elementare din loc.

Se vor cercetă apoi școale confesionale din jur, altele și altele, cu elevii de cursul IV. pedagogic și III. teologic îndeosebi. Vor lua parte pe lângă profesorul de pedagogii și profesori de specialitate. Învățătorul școalei de aplicație încă e obligat să ia parte.

Spre acest scop ve vor fixa în consiliul corpului profesoral de alcătuire zile anumite, asemenea și ordinea cercetărilor, care va fi înaintată Ven. Consistor spre aprobare.

Cercetarea se va anunța la vreme directorului local al respectivei școale, asemenea și învățătorului. Vor premerge convorbiri asupra lucrurilor de vizitat.

Orice critică, clevetire în aceste cazuri e interzisă și aspru pedepsită.

Arad, din conferența corpului profesoral dela institutul pedagogic gr. or. român ținută la 11/24 decembrie 1915.

*Roman Ciorogariu m. p.,
director.*

L. S.

Nr. 285/1915.

„Se aproabă“.

Arad, din ședința cons. ținută la 24 martie (6 aprilie) 1916.

*Goldiș m. p.
secretar cons.*

L. S.

Nr. 1690/1901.

Regulament.

pentru fondul de ajutorare al elevilor dela seminarul diecesan gr. or. din Arad.

I. Numirea și isvoarele de venit ale fondului.

§. 1. Fondul se numește: Fondul pentru ajutorarea elevilor dela seminarul diecesan gr. or. român din Arad.

§. 2. Acest fond se înființează și augmentează din daruri, colecte benevole, din taxele ce se vor iecta pe elevii institutului din partea Consistorului eparhial din Arad, ca autoritate școlară, precum și din venitele ce vor încurge dela eventualele concerte și producțiuni literare aranjate de elevii institutului în favorul akestui fond.

II. Proprietatea și menițiunea fondului.

§. 3. Acest fond este proprietatea diecesei gr. or. române a Aradului, după cum este ea arondată astăzi.

§. 4. Menițiunea fondului este *ajutorarea elevilor gr. or. români din eparhia Aradului*, cari frecventează prelegerile la seminarul diecesan și anume atât elevi din despărțământul preparandial cât și din cel teologic.

III. Administrațiunea fondului.

§. 5. Colectele pentru augmentarea akestui fond se efeptuesc prin direcțiunea institului cu aprobarea Consistorului și a sinodului eparhial; tot prin direcțiune se incasează și taxele iectate pe elevi în favorul akestui fond, precum și venitele ce vor încurge în favorul lui din eventualele concerte sau producțiuni literare.

§. 6. Sumele încurse dinpreună cu toate documentele direcțiunea le presintă pe lângă raport Consistorului eparhial care despre acest fond poartă evidență separată.

§. 7. Administrarea și manipularea fondului o poartă senatul epitropesc al Consistorului din Arad, conform dispozițiunilor Statului organic și Regulamentului sinodal pentru administrarea fondurilor diecesane și în fie-care an presintă despre starea akestui fond și anume despre percepțiuni și erogățuni rațiociniu separat Sinodului eparhial.

IV. Stabilirea cvotei de ajutorare

§. 8. Suma totală, care se va distribui elevilor din an

în an ca ajutor o stabilește Consistorul eparchial atât pentru elevii din preparandie, cât și pentru cei din despărțământul teologic, *la propunerea corpului profesoral.*

§. 9. La stabilirea cvotei de ajutorare se iau ca basă venitele încurse în anul precedent din capitalul fondului, astfel însă ca din acele venite să se capitalizeze din an în an cel puțin 25 %.

V. Impărțirea ajutoarelor.

§. 10. Ajutoarele din acest fond le acordează elevilor Consistorul diecesan din Arad, pe baza listei stabilite conform prescrișelor §. 8. de către corpul profesoral, în care listă va fi indus numele elevilor propuși pentru ajutorare precum și sumele ce au să se acorde fie-căruia după împrejurări.

§. 11. La stabilirea listei, corpul profesoral ia de basă diligența, purtarea morală și împrejurările materiale ale elevilor.

§. 12. Direcțiunea presintă Consistorului diecesan ca senat școlar lista celor propuși pentru ajutorare însoțită de raport, pentru revisiune, aprobare și asemnare la cassă.

VI. Dispozițiuni generale.

§. 13. Eventuale modificări în dispozițiile acestui Regulament se pot face la propunerea corpului profesoral prin Consistorul aradan.

§. 14. Având fondul acesta menițiune exclusivă de a contribui la desvoltarea bisericască culturală a poporului gr. or. român de pe teritorul ce aparține astăzi diecesei Aradului, venitele lui se pot întrebuința exclusiv numai pentru acest scop; iar pentru casul, dacă administrarea fondului și distribuirea ajutoarelor nu s'ar mai putea executa după dispozițiunile cuprinse în acest Regulament, diecesa prin organele ei dispune de acest fond conform intențiunei și scopului pentru care s'a înființat.

§. 15. Acest regulament întră în vigoare și se va pune în lucrare din ziua aprobării lui.

Arad din ședința Consistorului ca senat școlar ținută la 1/14 Martie 1901.

Iosif Goldiș *m. p.*
Episcopul Aradului.

Arad, la 23 Maiu 1902.

Venerabilului

Consistor gr.-or. român

Arad.

Din sumele votate de cătră adunarea noastră generală pentru scopuri filantropice și culturali, — direcțiunea noastră a hotărît să întemeeze un fond propriu în favorul Seminarului diecezan gr.-or. român din Arad, pe care apoi după timpuri și împrejurări să-l augmenteze și doteze și în viitor, pe cât vor permite situațiunile și venitele institutului nostru.

Spre acest scop direcțiunea noastră a votat de astădată suma de

500 cor. — adecă: Cincisute coroane.

pe carea avem onoarea a Vi-o transpune în libelul de depunere Nr. 7280/VIII aci alăturat, cu 5% interese. Fondul acesta va purta numirea: „Fundațiunea institutului de credit și economii Victoria“ din Arad, — acum și pentru totdeauna.

Întemeierea acestei Fundațiuni se face sub următoarele condițiuni:

1. Capitalul Fundațiunii rămâne pentru totdeauna depus la institutul nostru spre fructificare, și tot asemenea se vor depune la noi și sumele ce se vor mai vota și în viitor în favorul acestei fundațiuni.

Însuși capitalul Fundațiunii, precum și dotațiunile sale din viitor, rămâne pentru totdeauna inalienabil, — iar interesele sale se pot ridica în fiecare semestru conform statutelor noastre.

2. Scopul Fundațiunii aceste: ajutorarea elevilor gr.-or. români, cari cercetează prelegerile la Seminarul diecezan atât din despărțământul preparandial, cât și din cel teologic, — conform regulamentelor sau altor dispozițiuni, ce se vor lua în chestiunea aceasta, rămânând și lăsând noi tot dreptul de distribuire la libera dispozițiune a organelor competente.

Dorim însă, ca din venitele acestei Fundațiuni să beneficieze în totdeauna cei mai buni elevi, — avizați la acest ajutor din cauza de sărăcie, și ca la conferirea ajutoarelor elevii să fie avizați, că primesc ajutorul din venitele Fundațiunii noastre.

3. Între altele Fundațiunea noastră să se adaugă cătră capitalul fondului de ajutorare a acestor elevi creat pe baza Regulamentului votat de Venerabilul Consistor la 14 Martie 1901 sub Nr. 1690/1901 însă totdeauna să se administreze în un cont și sub titlu separat, sub numirea dată aci de noi.

4. Dacă cumva în viitor, — de ce să ferească D-zeu — despărțământul preparandial de lângă seminar s'ar desființa sau și-ar perde caracterul său de azi confesional gror. român, — în acel caz întreaga Fundațiune cu toate venitele ei se vor conferi ca ajutoare exclusiv în favorul elevilor dela institutul teologic.

Pe lângă acestea făcând cele mai călduroase urări pentru prosperarea acestui fond de ajutorare a tinerimii noastre, — Vă rugăm să primiți dela noi acest mic dar pentru scop umanitar și cultural.

Rec. — Libel 500 cor.

Cu profundă stimă

„Victoria“

Institut de credit și economii
societate pe acții.

Oncu ; Raicu.

Personalul didactic.

Nr. curent	Numele și calitatea	Anii de ser- viciu	A preles studiile	La despărț.		Nr. orelor pe săptămână
				teol.	ped.	
1	<i>Roman R. Ciorogariu,</i> protosințel, profesor ordi- nar definitiv la des- părțământul teologic, director al institutului pedagogic-teologic.	36	Omiletica Seminar omiletic Pastorala Exortare	II 2 III 2 III 2	— — —	6
2	<i>Trifon Lugojan,</i> prof. extraordinar definitiv.	19	Cânt. bise- ricească și tipic. Muzica in- strument. Muzica vo- cală	{ I 3 II 3 III 3	{ I 3 II 3 III 3 VI 3 I 1 II 1 III 1 IV 1 I-IV 1	*) 17
3	<i>Dr. Iustin I. Suciu,</i> sințel, profesor ordinar definitiv, catihet, șeful cursului III. teol., notarul colegiului prof. teologic.	16	Studiul biblic Psihologia Pedagogia Religiune Practica	{ I 4 II 3 III 2 I 1	— — I 2 II 2 III 2 IV 2 III 1	19
4	<i>Dr. Teodor Botiș</i> pres- biter, profesor ordinar definitiv, catihet la liceu, șeful cursului II teologic	16	Teologia fundament. Dogmatica Morală Pedagogie Liturgica Catihetica Constituția patriei	I 3 II 3 II 2 II 2 III 2 III 2 III 1	— — — — — —	15

*) Numărul total redus provine din îmbinarea orelor de cântare și tipic la c. teol. și ped.

Nr. curent	Numele și calitatea	Anii de ser- viciu	A preles studiile	La despărț.		Nr. orelor pe săptămână
				teol.	ped.	
5	<i>Nicolae Mihulin</i> , presbiter prof. ordinar definitiv, șeful cursului I. pedagogic, custodele muzeului de naturale, bibliotecarul institutului.	14	Constituiția Istoria naturală Geografie Germană Lucru manual	— — — — —	IV 2 { I 3 II 3 III 3 I 2 II 2 III 2 IV 2 I-IV 2	29
6	<i>Silviu Beșan</i> , profesor ordinar definitiv, șeful cursului I. ped	8	Limba română Gimnastica Limba maghiară Istoria Praxă	— — — — —	I 3 IV 3 I 2 { I 3 II 3 III 3 IV 3 I 3 II 3 IV 1	27
7	<i>Dr. Lazar Iacob</i> , diacon, prof. ordinar definitiv, șeful cursului I. teologic, conducătorul societății de lectură a studenților în teologie.	8	Istoria bis. univ. Istoria bis. românești Dreptul bisericesc Română	I 4 II 3 III 4 { I 2 II 2	— — — —	15
8	<i>Sabin Eruțian</i> , diacon, profesor ordinar definitiv, șeful cursului IV. pedagogic, conducătorul școlii de aplicație.	5 ¹⁾	Somatologia Psihologia Didactica Metodica Organizația Istoria ped. Practica Româna Germana Caligrafia	— — — — — { I III	I 2 II 3 III 3 IV 2 III 2 IV 4 II 3 { I 2 II 2 I 1 II 1	25

Nr. curent	Numele și calitatea	Anii de ser- viciu	A preles studiile	La despărț.		Nr. orelor pe săptămână
				teol.	ped.	
9	<i>Mihaiu Novacu</i> , prof. ordinar definitiv, custo- dele muzeului fizical, șeful cursului III. ped.	5 ²⁾	Aritmetică Geometrie Fizică L. română Istoria un- gariei Praxă	— — — —	I 2 II 2 III 1 IV 2 I 1 II 1 III 1 IV 1 III 2 IV 3 III 3 III 2 IV 1	22
10	<i>Teodor Pap</i> , instructor.		Economia	I 1 II 1	I 1 II 1 III 1 IV 1	6
11	<i>Dr. Aurel Demian</i> , me- dicul institutului		Higiena	III 1	IV 1	2
12	<i>Teodor Pățcaș</i> , instructor.		Desemnul	—	I 2 II 2 III 1 IV 1	6
13	<i>Cornel Givulescu</i> , subt. învățătorul școalei de aplicație.					

1) 2 la școala normală din Caransebeș.

2) 1 an prefect și instructor la școala comercială de stat din Brașov, 1 an profesor la școala civilă din Dunaföldvár.

Biblioteca institutului.

Biblioteca institutului e sub aranjare.
 Reviste abonate pentru biblioteca institutului sunt:
 Biserica Ortodoxă Română.
 Numizmatikai Közlöny.
 Biserica și Școala.
 Phiologiai Közlöny.
 Magyar nyelvör.
 Natura.
 Természettudományi Közlöny.
 Die Deutsche Schule.
 Kertészeti.
 Bibliotecar: *Nicolaie Mihulin.*

Bibliotecile de curs.

În fiecare curs din despărțământul pedagogic se află câte o bibliotecă de curs în cari se află cărțile auxiliare trebuincioase la prelegeri.

Muzeele.

a) Muzeul fizical.

Starea muzeului la finea anului școlar 1915/16: 393 bucăți în valoare de 1361'50 cor.

Custodele muzeului: prof. *Mihaiu Novacu.*

b) Muzeul de naturale și geografie.

Starea muzeului de naturale și geografie la finea anului școlar 1915/16 e de 1478 bucăți în preț de 2013'63 cor.

Custodele muzeului: prof. *N. Mihulin.*

c) Colecțiunea numismatică,

Colecțiunea numismatică constă din 90 monete de argint, 340 monete de aramă, 20 monete de nickel și 19 bucăți de bancnote.

Îngrijitor: prof. *Siviu Beșan.*

Fonduri.

a) Fondul tinerimei.

Fondul propriu al institutului	cor.	16268	fil.	13
Fundațiunea inst. de credit și economii „Victoria“ cu aceeași mențiune	cor.	4284	fil.	44
Fondul special al tinerimei	cor.	154	fil.	61
				De tot cor.
				20707 fil. 18

b) Fondul bibliotecii.

a) Fondul bibliotecii seminariale	cor.	4957	fil.	75
b) Fondul special al bibliotecii preparandiale	cor.	1525	fil.	63
				De tot cor.
				6483 fil. 38

c) Fondul sanitar.

Starea : Coroane 7055 fil. 13.

b) Fundațiunea Dimitrie Țichindeal – Moise Nicoară.

Starea : Cor. 3548 fil. 98.

e) Fondul excursiunilor școlare.

a) Fondul institutului de excursiuni	cor.	629	fii.	52
b) Fundațiunea „Victoria“	cor.	418	fil.	43
				De tot cor.
				1047 fil. 95

f) Fundațiunea Aurel Vlaicu.

Starea : Cor. 188 fil. 43.

g) Fundațiunea centenară.

Starea : Cor. 212 fil. 66.

Societățile de lectură.

În anul școlar 1915/16 tinerimea dela institul pedagogic teologic din Arad s'a constituit în două societăți de lectură și anume:

a) **Societatea de lectură a despărțământului teologic.**

Membrii ordinari ai acestei societăți de lectură sunt: toți studenții din cursurile I-III teologic. Societatea de lectură s'a constituit sub conducerea dlui prof. dr. Lazar Iacob, la 18 Septembrie v. 1915 alegându-se în comitetul societății următorii membri:

Președinte: Ioan Clopoșel curs III, secretar: Teodor Mornăilă c. II, notar I: Caius Turicu c. III, notar II: Valer Jurca c. I, contolor: Sever Sebeșan c. III, cassar: Petru Popoviciu c. II, în *comisia revizuitoare*: revizor I, Dr. Gheorghe Costa c. II, revizor II, Dimitru Herța c. I; *bibliotecar* I, Cornel Vuia c. II, bibliotecar II, Tului Turicu c. I; *econom*: Lucian Tomi c. II; în *comisia literară*: Ștefan Petroviciu și Bujor Poliș din curs III, Atanasie Popa și Nicolae Ardelean c. II, Nicolae Borcia și Ioan Cucu c. I; în *comisia muzicală*: Ioan Turcu c. III, Alexandru Popescu c. II, și Nerva Cosma c. I.

Societatea de lectură a ținut 16 ședințe, dintre cari una de constituire, una administrativă, una festivă și 13 ordinare literare cari au fost precedate de toatătea ședințe ale comitetului aranjându-se materialul literar.

Dintre lucrările întrate la secretarul societății au fost admise de comitet și societate 23, anume: „Rostul societăților“, „Adevărata valoare morală“, „O anchetă asupra caracterelor românești de rassă“, „Cum să citim?“, „Un poet de actualitate: „A Cotruș“, „Originele creștinismului la Români“, „Spiritul de propagandă“, „Mișcarea literară bisericească și profană în 1915“, „Puterea sentimentului de frăție în viața publică“, — datorite clericului *Ioan Clopoșel* c. III; „Raportul dintre morală și cultură“, schița „Revedere“ — ale clericului *Caius Turicu* c. III; „Pesimismul lui Eminescu“ și nuvela „Arglir și Elena“ — datorite lui *Teodor Pățcaș* cleric c. III; „Luna“, „Inteligență și caracter“, „Un sfat bătrânesc“ — de *Atanasie Popa*, c. II; „Canalul Panama“ și patru conferințe despre civilizație și raporturi comerciale — datorite lui *Sergiu Morar* c. II.

Activitatea muzicală: *Alexandru Popescu* c. II. a cântat cu vocea mai multe doine românești, iar orchestra societății a excutat diferite piese muzicale.

La două ședințe au ospitat d. prof. dr. *Lazar Iacob* desvoltându-și interesanta conferință despre actul *Unirii* unei părți a Românilor ortodoxi din patrie cu Roma la 1698,

iar într'altă ședință d. prof. *dr. Teodor Botiș* a citit pagini nouă din trecutul bogat în sbuciumări și inițiative de cultură al institutului teologic-pedagogic din Arad.

În ședințele societăți s'au parentat regretații prof. Sădeanu, I. P. S. mitropolitul Mețianu, I. P. C. arhimandrit Hamsea, directorul Onițiu și colegul decedat în cursul prim teologic Valer Chicin. În loc de cunună pe mormintele proaspete membrii societății au colectat 20 coroane pentru „Masa studenților — Onițiu“ din Brașov și 60 coroane pentru orfelinatul din Sibiiu.

Puncte constante în ședințele ordinare literare au fost „Discuțiuni în jurul ortografiei și cultului limbei românești“ și „Probleme sociale“ (regule de bună purtare).

S'au declamat diferite poezii și s'au citit piese alese literare.

Averea societății de lectură:

a) Averea societății de lectură la începutul anului școlar 1915/16	789,34 cor.
b) Dela studenții despărț. teol. s'au încassat ca taxe de memrii	202,— „
c) Înterese capitalizate	37,39 „
d) Din diferite încassări (colectă prețul cataloagelor bibliotecii)	29,44 „
	<u>Suma totală 1058,17 cor.</u>
Din suma aceasta s'au spesat pentru trebuințele societății	28,20 „
Rămâne pentru anul viitor 1916/17	<u>1029,97 cor.</u>

Biblioteca societăților de lectură.

Ambele societăți dispus de o bibliotecă și un cabinet de lectură comun.

Biblioteca s'a sporit în anul acesta cu 10 opuri. La finea anului constă din 1862 opuri în 2501 volume.

În cabinetul de lectură s'au întreținut 17 reviste și ziare.

b) Societatea de lectură a despărțământului pedagogic.

Membrii acestei societăți de lectură sunt toți elevii din cursurile I-IV pedagogice. Societatea de lectură s'a constituit sub conducerea Prea Cuvioșiei Sale Dlui director,

Roman R. Ciorogariu, la 5/18 oct. 1915 alegându-se în
în comitetul societății următorii membri:

Vicepreședinte : Vasilie Pușcaș, ped. c. IV. secretar :
Virgil Barzu, ped. c. III. notar I.: Virgil A. T. Antonescu,
ped. c. IV., notar II: Irimie Cristea, ped. c. III., controlor:
Ioan Măru, ped. c. IV. cassar : Aurel Andru, ped. c. III.,
bibliotecar : Ioan Jurma, ped. c. IV. arhivar: Nicolae Baciuc
ped. c. III.

În comisia literară: Traian Popi, (ped. c. IV.) Oarcea
ped. c. IV. Gheorghe Dronca, Teodor Țundre. ped. c. III.
Ioan Goldiș, ped. c. II. și Gavril Chidioșan, ped. c. I.

In comisia revizuitoare: Lazar Trailescu ped. c. IV. și
Miron Avrămuț, ped. c. III.

În comisia muzicală: Petru Brad, ped. c. IV., Dimitrie
Radu, ped. c. III., Aurel Sida, ped. c. II. și Vasile Bălaș,
ped. c. I.

Comitetul societății de lectură a ținut 6 ședințe, dintre
cari una de constituire, 4 ședințe ordinare și 1 ședință
extraordinară.

Societatea a ținut 6 ședințe, în decursul acestor
ședințe s'au declamat diferite poezii. S'a rostit un cuvânt
de deschidere și s'au ținut 5 conferințe anume: „Sunt
român,“ „Un memoriu în amintirea dlui prof. Dr. Sădean,“
„O scurtă reprivire asupra sec. XVIII și XIX. în literatura
noastră,“ „Învățătorii“ și „Românul,“

Averea societății de lectură:

a) Averea Biblioteca de curs depusă la institutul
„Victoria“ sub Nrul 15458 Cor. 64 cor. 21 fil.

b) Averea proprie a societății de
lectură depusă la institutul „Victoria“
sub Nrul 26656 Cor. 595 „ 96 „

Din diferite încasări (colecții, prețul
cataloagelor bibliotecii) Cor. 12 „ 70 „

Suma totală: Cor. 672 cor. 87 fil.

Din această sumă în decursul anului nu s'a spesat
nimic, deci rămâne pentru anul viitor 1916/17

suma de 672 cor. 87 fil.

Materialul de învățământ.

A) Despărțământul teologic.

Cursul I. teologic.

Studiul biblic. 4 ore la săptămână, și anume :

a) *Isagogia*. Tractarea istorico-literară a cărților Testamentului Vechiu și Nou.

b) *Arheologia biblică*. Anticitățile bisericești, casnice și politice ale Evreilor cu geografia biblică a Palestinei.

c) *Ermineutica biblică*. Senzurile biblice și principiile, regulile pentru a le afla și modurile de a le expune.

Manuale : Dr. Iosif I. Olariu. Introducere în Testamentul Vechiu și Nou. Dr. C. Chiricescu, Arheologia biblică. Arhim. I. Scriban, Ermineutica biblică. Profesor : Dr. Iustin I. Suciu.

Istoria bisericească universală. Întemeierea și lățirea creștinismului cu luptele sale contra iudaismului, păgânismului, mohamedanismului și contra dușmanilor interni : ereticii, supremația papistă și mai nou contra spiritului ireligios.

Organizarea, cultul, doctrina și activitatea literară, arta și viața religioasă-morală a bisericii creștine după dezvoltarea lor istorică. 4 ore la săptămână. Manual : Istoria bis. universală de Calistrat Coca. Profesor : Dr. Lazar Iacob.

Teologia fundamentală. Noțiunea, problema și împărțirea obiectului. Ideia și condițiunile religiunii. Argumentele pozitive și negative pentru existența lui Dumnezeu. Spiritualitatea și nemurirea sufletului. Materialismul antropologic și combaterea lui. Indeterminismul. Raportul omului către Dumnezeu. Realismul empiric-ideal. Necesitatea, realitatea, originea, împărțirea și scopul religiunii. Ideia despre biserică. Raportul dintre religiune și biserică. Descoperirea dumnezeiască. Posibilitatea, necesitatea și criteriile descoperirii. Minunile și profețiile. Creștinismul ca unica descoperire adevărată. Criteriile originii ei Dumnezești. Izvoarele descoperirii dumnezești. S. Scriptură și S. Tradițiune. Biserica ortodoxă ca conservatoarea, predicătoarea și explicătoarea autorizată infalibilă a descoperirii dumnezești.

Manual: Scripte după prelegeri. 3 ore la săptămână.
Profesor: Dr. Teodor Botiș.

Limba română. 2 ore la săptămână. Gramatică, sintaxă și ortografia. Din literatură: originea și formarea limbii românești, dialectele. Literatura religioasă și a cronicarilor.

Manuale: Gramatica limbii române de N. Bogdan, ed. II. și Istoria literaturii române de Enea Hodoș. Profesor: Dr. Lazar Iacob.

Psihologie pedagogică. 1 oră la săptămână. Funcțiunile sufletești, caracterele și însușirile lor. Cultivarea lor în școala populară. Manual: Emanuel Martig. Psihologie pedagogică. Profesor: Dr. Iustin Suciu.

Cântarea bisericească. 2 ore la săptămână. Melodiile celor 8 glasuri și aplicarea lor.

Tipic. 1 oră la săptămână. Vecernia și Utrenia de Duminică. Slujba zilelor săptămânale în periodul octoihului. Profesor: Trifon Lugojan.

Cursul II. teologic.

Studiul biblic. 3 ore la săptămână. a) *Exegeza Testamentului Vechiu.* Explicarea Psalmilor dela vecernie și utrenie.

b) *Exegeza Testamentului Nou.* Părți alese din s. evanghelii. Manual: Dr. I. Olariu. Explicarea evangheliilor. Profesor: Dr. Iustin I. Suciu.

Istoria bisericii române. Încreștinarea Românilor, organizarea bisericii românești. Curentul slavon. Lupta pentru credință sub regii din casa Arpadiană. Lupta cu protestantismul și propaganda catolică. Biserica sub ierarhia sârbească. Eliberarea bisericii din starea ei tolerată. Restaurarea mitropoliei și viața bisericească de azi. 3 ore la săptămână. Profesor: Dr. Lazar Iacob.

Teologia dogmatică. Noțiunea, obiectul și metoda teologiei dogmatice. Noțiunea, ființa, împărțirea și izvorul dogmelor. Literatura teologiei dogmatice. Despre Dumnezeu în sine însuși. Existența, unitatea și însușirile lui Dumnezeu. Misteriul S. Treimi. Activitatea lui Dumnezeu în extern. Dogma creației. Lumea spirituală și materială. Doctrina despre om. Provedința dumnezeiască. Dogma hristologică. Activitatea mântuitoare alui Isus Hristos. Dumnezeu sfinți-

torul. Condițiunile sfințirii. Grația dumnezeiască. Sf. Taine Eshatologie. Manual: Teologia dogmatică ortodoxă de Dr. Iosif Olariu. 3 ore la săptămână. Profesor: Dr. Teodor Botiș.

Teologia morală. Noțiunea. Izvoarele. Morala creștină și filozofică. Condițiunile relizate din partea lui Dumnezeu pentru activitatea morală a omului. Legea naturală. Legile pozitive. Voința liberă ca principiu al activității morale. Virtuțile. Păcatele. Judecarea morală a faptelor omenești în forul conștiinții. Datorințele către Dumnezeu. Virtuțile teologice. Cultul dumnezeesc. Datorințele creștinului către sine însuși. Datorințele către deaproapele și cele sociale. Manual: Teologia morală de Dr. Gheorghe Dragomir. 2 ore la săptămână. Profesor: Dr. Teodor Botiș.

Omiletica. 2 ore la săptămână. Tractarea misiunii învățătoarești a Mântuitorului Hristos. Materia, forma și predarea cuvântării bisericești. Lucrări omiletice. Manual: Manuscript. Profesor: Roman R. Ciorogariu.

Limba română. 2 ore la săptămână. Originea Românilor, istoricul formării limbii românești, păreri despre limba română, cele mai vechi urme de limbă și dialectele limbii române. Cronicarii, istoricii și filologii ardeleni, societatea „Junimea” etimogoliștii și fabuliștii. Poeții și prozatorii mai însemnați ai sec. XIX, începutul teatrului și a ziaristicii române etc. Manual ajutător: Istoria literaturii române de Enea Hodoș, Caransebeș, 1908. Profesor: Dr. Lazar Iacob.

Pedagogie. 2 ore la săpt. Didactica cu principiile generale ale învățământului, educațiunei și disciplinei școalei populare. Metodica specială, cu dispozițiunile ei în ce privește materialul de învățământ poporal. Munuale: Dr. P. Pipoș. Didactica P. Pipoș. Metodica. Profesor: Dr. Teodor Botiș.

Cântarea bisericească. 2 ore la săptămână. Sfetilnele și Pripelele sărbătorilor. Heruvice, Pricesne, și Irmoase la sărbătorile mari.

Tipic. 1 oră la săptămână. Zilele săptămânale, în periodul Triodului. Profesor: Trifon Lugojan.

Cursul III. teologic.

Studiul biblic. 2 ore la săptămână. a) *Exegeza Testamentului Nou.* Explicarea epistolei apostolului Iacob. Părți

alese din ep. către Romani și a ep. I. către Corinteni. Manuscris. Dr. Iustin Suciș. *b) Seminar exegetic.* Polemica cu rătăcirea pocăitistă. Profesor: Dr. Iustin I. Suciș.

Pastorală. Misiunea pastorală a Mântuitorului Hristos și a bisericii. Îndrumările păstorului sufletesc la supravegherea și conducerea vieții sufletești a parohiei și a particularilor. Preotul ca administratorul sfintelor Taine. Legile regnicolare privitoare la biserică și școală. 2 ore la săpt. Manual: Andrei baron de Șaguna. Pastorală, întregit cu manuscris. Profesor: Roman R. Ciorogariu.

Liturgică. Cultul divin, dezvoltarea lui istorică. Noțiunea și împărțirea liturgice. Recerințele și condițiunile pentru executarea rânduelilor liturgice. Persoanele liturgice, sărbătorile, posturile, locurile sfinte cu tot avutul lor: obiecte, icoane, vase, vestminte și cărți. Formele esențiale ale cultului: rugăciunea, cântarea, paremii, predică. Tractarea și explicarea specială a sfintei liturgii. Rânduelile liturgice la diferitele sărbători ale anului bisericesc. Rânduelile sfintelor taine, cu indicări speciale la administrarea sfintei taine a pocăinței. Alte servicii bisericești după molitvelnicul bisericii. Manual: Liturgica de Mitrofanovici-Tarnavschi. 2 pre la săptămână. Profesor: Dr. Teodor Botiș.

Catihetică. Religiunea ca obiect de învățământ și mijloc de educațiune în școala poporală. Importanța și factorii educațiunii religioase-morale. Izvoarele materialului din studiul religiunii. Principiile pedagogice la alegerea, aranjarea și propunerea materialului de religiune în școalele poporale. Lucrări metodice în scris. Ospitări, lecțiuni și exerciții practice în școala de aplicație. Manual: Elemente de Catihetică de Dr. Petru Barbu. 2 ore la săptămână. Profesor: Dr. Teodor Botiș.

Dreptul canonic. Izvoarele și codicii dreptului bis. Constituția, adminstrarea și vieța bisericii. Raportul între biserică și stat.

Administrarea bisericii noastre după statutul organic și diferitele regulamente. Manual: Andrei baron de Șaguna: Compendiu de drept canonic și manuscris. 4 ore la săptămână. Profesor: Dr. Lazar Iacob.

Constituția patriei. Administrația comunelor și a orașelor. Administrația municipiilor. Guvernarea țării. Corpurile legiuitoare. Activitatea dietei. Afacerile comune. Administrarea justiției. Armata. Organizarea și administrația

bisericilor. Instrucțiunea publică. Organizarea învățământului confesional. Matriculele de stat. Îngrijirea orfanilor. Legi. sanitare. Siguranța publică. Servitorii. Casa de ajutorare a muncitorilor. Bugetul țării. Dărilor. Afacerile industriale, comerciale și economice. Reuniuni, asocieri și tovărășii. Cartea funduară. Erezirea. Testamentul. Contractul, obligațiunea și cambiul. Manual: Constituția patriei de Csiky Mihuiin. 1 oră la săptămână. Profesor: Dr. Teodor Botiș.

Higienă. Despre boale. Influența boalei asupra dezvoltării individului. Pagubele, cari se nasc prin boale în societate și în economia națională. Cauzele boalelor. Prevenirea boalelor. Îngrijirea bolnavilor. Lupta contra vrăjitorilor. Despre boalele infecțioase. Însemnătatea lor. Despre microorganismele infectătoare, viața lor, sporirea lor. Modul de infecțiune. Despre boale infecțioase în special. Mijloacele de desinfecțiune și aplicarea acelor. Separarea bolnavilor și a morților infecțioși. Ajutorul cel dintâiu la nefericiri. Vulnerarea. Oprirea sângerării. Legarea ranelor. Frângeri de oase și scrântituri. Leșinare. insolațiune, epilepsie, înecare în apă și gazuri, respirația artificială. Despre otrăviri și antidote. Ce are se conține caseta de salvare în edificiul școalei. Despre beuturi spirtuoase. Influența alcoolului asupra organismului. Abuzul în consumarea alcoolului. Mișcarea antialcoolistă. Igiena școalei. Edificiul școalei, sala de prelegere, ambitele, lumina, aerizat, apa, gimnastica. Influența școalei asupra organismului elevilor. Boale școlare, evitarea dezvoltării acestora. Igiena locuinței. Anatomia omului. 1 oră la săptămână împreună cu cursul IV. ped. Profesor: Dr. Aurel Demian.

Cântarea bisericească. 2 ore la săptămână. Imoasele sărbătorilor și alte cântări la liturgia sf. Vasilie și Grigorie. Repetirea materialului parcurs în anii precedenți.

Tipic. 1 oră la săptămână. Serviciul în săptămâna patimilor. Periodul Penticostarului. Rânduielele cultului religios privat. Profesor: Trifon Lugojan.

Pregătirea practică. Pentru formarea catiheților, pe lângă praxa din școala de aplicație, fiecare elev catihizează independent la câte o școală orășănească; iar pentru formarea predicatorilor, ține directorul Roman Ciorogariu un seminar omiletic de 2 ore la săptămână. Predicele cenzurate în seminarul omiletic se rostesc și în sf. biserică după vecernii și utrenii.

Catihetii și predicatorii mai buni sunt premiați din sumele puse la dispoziția profesorilor de specialitate, de Venerabilul Consistor.

B) Despărțământul pedagogic.

Cursul I. pedagogic.

Religiunea. Istoriile sfinte ale testamentului Vechiu și Nou. 2 ore la săptămână. Manual: Dr. Ilarion Pușcariu. Istoria ș. a. Testamentului vechiu și nou. Profesor: Dr. Iustin I. Suciu.

Științele pedagogice. Somatologia. 2 ore la săptămână. Organismul omenesc. *a)* Scheletul. Abnormitățile scheletului, îndeosebi ale șirei spinării. Regule pedagogice-igienice. *b)* Mușchii. Munca corporală normală ca izvor al sănătății. *c)* Nutrițiunea: digestiunea, circulația sângelui, respirația și secrețiunea. Îngrijirea organelor; aplicări pedagogice. *d)* Organele vocii. Formarea și mădularea sunetelor și tonurilor. Defectele de vorbire. Regule pedagogice-igienice. *e)* Pielea, îngrijirea și întărirea ei. *f)* Simțurile: Pipăitul, gustul, mirosul, văzul și auzul. Defecte. Instruirea orbilor și surdo-mușilor. Regule de îngrijire și cultivare. *g)* Sistemul nervos. Muncă intelectuală și surmenaj. Boale nervoase și defecte sufletești. Îngrijirea. *h)* Recapitularea mijloacelor de dezvoltare a corpului. *i)* *Educația fizică. Lectură.* Manual: „Biologia și igiena omului“ de Dr. Iuba-Dr. Beu și manuscris. Profesor: Sabin Evuțian.

Limba română. 3 ore la săptămână. Clasificarea limbilor și originea limbii românești. Ortografia și legile fonetice. Din gramatică: Propozițiunile după înțeles, părțile propozițiunii, propozițiunile după părțile lor și legătura dintre ele, părțile vorbirii și sunetele. Verbul, conjugarea verbelor active, reflexive și pasive; substantivul, pronumele, determinațiunile, adverbul, prepozițiunile, adjectivul, articolul numeralul și interjecțiunea. Declinațiunea substantivului, adjectivului, pronumelui și numeralului, Propozițiunile simple și compuse. Periodul. Topica. Formarea vorbelor prin derivațiune și compozițiune, familia de cuvinte înțelesul cuvintelor și punctuațiunea. Reproducerea cu graiu viu și în scris a pieselor de cetire și deprinderi în recitarea poeziilor. Lucrări tot la două săptămâni. Manual: Gramatica limbii române de N. Bogdan, ed. III. Profesor: Silviu Beșan.

Limba maghiară. 4 ore la săptămână. Gramatică : Morfologie și sintaxă. Dr. Weszely Ödön : Rendszeres magyar nyelvtan. Stilistică : noțiunea stilului, calitățile generale ale stilului, claritatea, preciziunea, puritatea, corectitatea. Personificarea, comparațiunea, metafora, alegoria, metonimia, sinecdochia, artibutul sau epitetul ; lectură, memorizare și 2 lucrări la lună. Manual : Bánóczi-Veszely : Sztilistika és olvasókönyv. Profesor : Silviu Beșan.

Limba germană 2 ore la săptămână. Cere și scriere. Deprinderi în vorbire. Traducere analiză și memorizări. În legătură cu piesile de cere părți alese din gramatică. În fiecare lună o lucrare. Manual : Schuster-Novy. „Lehrbuch der deutschen Sprache. I.“ Profesor : Sabin Evușian.

Istoria universală. 3 ore la săptămână. Istoria, începutul și speciile ei. Popoarele orientale : Egiptenii, Babilonienii, Asirienii, Evreii, Fenicienii, Perșii. Istoria Grecilor și a Romanilor. Evul mediu : Popoarele germane și creștinismul, formarea statelor și a instituțiilor medievale. Papismul și cazarismul, expedițiile cruciate. Căderea instituțiilor medievale ; renașterea și invențiunile. Manual : Bilinszky-Gajia : Istoria universală. Partea I. Profesor : Silviu Beșan.

Geografie. Geografia fizică și matematică. Orizontul părut și adevărat. Constelațiunile. Pământul ca corp cereșc. Eclipsa. Uscatul și părțile lui. Apa. Marea. Râurile și părțile râului. Insule. Peninsule. 2 ore la săptămână. Manual : Dr. Némethy Károly. N. Mihulin. „Geografia fizică și matematică“. Profesor : Nicolae Mihulin.

Matematică. 3 ore la săptămână. a) *Aritmetica.* Introduce în algebră. Operațiunile fundamentale cu expresiuni algebraice și numeri zecimali. Sistemele de numeri. Numerii romani. Măsurile din patrie. Frațiunile zecimale și vulgare. Ecuațiunile de gr. I. cu 2 și 3 necunoscute. Manual : Dr. Beke M.—A. Ciorte : Aritmetică pentru școale medii.

b) *Geometria.* Introduce. Măsurarea lungimilor. Despre unghiuri, felurile și măsurarea lor. Reguli cu privire la paralele și transversală. Despre figuri. Raportul între laturi și unghiuri în figuri. Unghiurile, felurile și însușirile mai însemnate a figurilor plane și a cercului. Manual : Geometria de Petru Cupcea. Profesor : Mihaiu Novacu.

Biologia Toamna. Plante cu flori. Plantele mai tipice, cari se află în jurul școlii și înfloresc toamna. Descrierea

morfologică, aerologică și sistematică ale acestora. Astfel : petunia, măsălarita, gura leului, nalba, curcubeta, zorile, clopoței, rapița sălbatecă, cucuta, morcovul, tătarca, cucuruzul, urzica etc.

Iarna. Animalele vertebrate. Descrierea specială a animalelor vertebrate din patrie, din punct de vedere morfologic, oecologic și rolul lor în economia naturii. Astfel de animale : mîța, cînele, nevăstuică, dihorul, ursul ; șoarecele de casă, iepurele, oaia, capra, boul etc. găina, porumbul, vrabia etc. Șopârta verde, șarpele comun, țăstoasa de baltă. *Primăvara.* Plante cu flori. Ghiocelul, ulucul, alunul, cornul, tulpanul, viorea, sălățica, salca, urzica moartă, cireșul, prunul etc.

3 ore la săpt. Manual ; Miklós-Móczár-Szabó. „Istoria naturală“ manuscript. Profesor : Nicolae Mihulin.

Desemnul. 2 ore la săptămână.

Desemnul din natură. (conform metodei inductiv sintetice). S'au făcut exerciții de mîna, intuițiuni, combinațiuni, peisaje, obiecte din natură și diverse ornamente cu cerusă și acvarele și anume :

Exercițiul mîinii. Cercul, inelul, ovalul, linia undulată (șerpuitoare), melcul.

Intuițiune : epistola, bălaurul, fereastra salei de învățămînt, inima, lira, orologiul, figură de tinciuc de pe zidul bisericii catedrale.

Combinațiuni : Șir de cercuri, șir de ovale, mărgelile, diverse mosaicuri pentru cadre, titlul unei cărți, cadre, ornamente cu frunza de bagrin, guler de buhai, gard de lemn și de fer etc.

Peisaj : Drum de țară, drum de țarină, dealuri, apă etc.

Obiecte de natură : frunză de bagrin, de iorgovan etc. ; păhar, sticle, cart, ciubăr de lemn ; olcuță, cratiță, stopitor, găleată de tinichea, mătușă, mătură, lopată de gunoi, oală de lut, tabla, masa, scaunul, dulapul școalei ; plug, car, roabă, meliță după friguri de lemn, fereastra bisericii catedrale etc.

Ornamente : diverse stele, frunze pentru umplerea proporționată și cu gust a unui cerc, folosibile la ornamentarea mobilelor, ornamente și cusături pe buhae. Figuri de ghips mai ușoare.

Propunător : Teodor Pătcaș.

Caligrafie. 1 oră la săptămână. Literile mici și mari din alfabetul latin și german. Profesor : Sabin Evițian.

Cântare bisericească. 2 ore la săptămână. Melodiile celor 8 glasuri.

Tipic. 1 oră la săptămână. Cuprinsul octoihului și mineiului. Vecernia de Sâmbătă seara și Utrenia de Duminică în periodul octoihului.

Muzica instrumentală. 1 oră la săptămână. Exerciții elementare în tonalitatea C. G. D. și F. dur. Cunoștințele teoretice corespunzătoare, Profesor : Trifon Lugojan.

Lucru manu I (slöjd). 2 ore la săptămână. Jucării în liber, șanțuri, cetăți, și fortărețe în năsip, schița comunei pe pământ, Figuri formate din hârtie prin îndoire, corfă de hârtie. Impletire cu hârtie simplă compusă și cu motive românești. Iarna om de zăpadă. Compactarea cărților. Împletire de paie. Din lut : numerii 1—10 corn, cârnaț, burete etc. Profesor : Nicolae Mihulin.

Biblioteca cursului I. a avut cu finea anului școlar 1915/16 87 volume în valoarea de 92 cor. 30 fileri plus un dulap în vaioare de 25 cor.

CURSUL II. pedagogic.

Religiune. Istoria bisericii creștine întregi și istoria bisericii ortodoxe române din Ardeal și Transilvania în special. 2 ore la săptămână. Manual : Dr. Ilarion Pușcariu, Istoria bisericească pentru școalele medii ed. III. Profesor : Dr. Iustin I. Suciu.

Științele pedagogice. Psihologia. 3 ore la săptămână. Problema și izvoarele psihologiei. Senzațiunea, percepțiunea, intuiția și reprezentarea (memoria, fantazia). Cugetarea : noțiunea, judecata, concluziunile, inteligența și rațiunea. Cunoașterea în legătura cu simțământul și voința : apercepția, interesul și atenția. Sentimentele. Voința : naturală, inteligentă, rațională și caracterul. Deosebirea sufletească dintre oameni : individualitate, temperament, sexe, vârste. Stările sufletești anormale : iluzia, halucinațiunea, sugestia, visul și hipnoza. Pretutindeni aplicări pedagogice. Ca recapitulare : Educația în genere, factorii, scopul. Educația familiară și cea școlară. Felurile educației școlare și mijloacele. Problema școlii populare și gradele ei progresive. *Lectură.* Manual : „Psihologie pedagogică pentru șc. normale de Emanuil Martig, traducere. Profesor : Sabin Evițian.

Limba română. 3 ore la săptămână. *a) Stilistica:* Limba și stilul, noțiunea și folosirea stilului simplu și frumos. Calitățile generale ale stilului: claritatea, preciziunea, puritatea, corectitatea, eleganța. Calitățile particulare ale stilului frumos; Intuițiunea și vivacitatea cu factorii lor. Din stilistica practică: epistola și cerințele ei generale, forma internă și externă a epistolei. Felurile scrisorilor, acte private și publice. *b) Poetica:* Poezia ca artă. Versificațiunea. Genurile poeziei: Genul liric și epic. Cetire, memorizare și lucrări tot la două săptămâni. Manual de stilistică de I. F. Negruțiu ed. IV. Poetică și legendar poetic de Dr. I. Rațiu și A. Ciura. Profesor: Sabin Evuțian.

Limba maghiară. 4 ore la săptămână. *a) Poetica:* Versificațiunea. Speciile poetice: *b) Lira:* doină, odă, imn, diti-ramb, rapsodie, elegie, satiră, epigramă și gnomă. *c) Epica:* fabulă, tradiție, mit, legendă, romanță idil: epica didactică, parabola, paramitia. *d) Retorică,* compozițiuni, genurile prozaice, descrierea și istoriografia. Lectură, memorizări și 2 lucrări la lună. Manual; Sarudy Ottó-Dr. Gerencsér István. Poetika, retorika és olvasókönyv I. rész. Profesor: Silviu Beșan.

Limba germană. 2 ore la săptămână. Deprinderi în vorbire. Traducere, analiză, reproducerea cu graiu viu și în scris a pieselor de cetire, deprinderi în recitarea poeziilor și părți alese din gramatică. În fiecare lună o lucrare. Manual: Schuster-Novy: „Lehrbuch der deutschen Sprache“, partea II. Profesor: Sabin Evuțian.

Istoria. 3 ore la săptămână. Evul nou: descoperirile, reformațiunea, antireformațiunea, absolutismul monarhic, reacțiunea liberală și absolutismul luminat. Revoluțiunea franceză. Istoria modernă. Manual: Bilinszky-Gajia: Istoria universală. Partea I. Evul nou. Profesor: Silviu Beșan.

Geografia. Tractarea celor cinci continente din punct de vedere oro-hidrografic, clima, productele, locuitorii, referințele politice. Descrierea statelor. 2 ore la săptămână. Manual: Dr. Némethy-Mihulin. „Geografia universală“. Profesor: Sabin Evuțian.

Matematica. 3 ore la săpt. *a) Aritmetica.* Potențarea; operațiuni cu potențe. Pătratul și cubul expresiunilor algebraice și al numerilor decadici. Rădăcinarea; operațiuni cu rădăcini. Extragerea rădăcinei pătrate și cubice din

expresiuni algebraice și din numeri decadici. Numerii iraționali. Ecuațiuni de gr. al doilea cu o necunoscută. Numerii imaginari și complexi. Manual : Teodor Ceonțea, Aritmetica generală și specială.

b) Geometria. Congruența trunghiurilor și aplicarea ei. Similitudiunea trunghiurilor și aplicarea ei la măsurarea distanțelor. Teorema lui Pythagoras. Trunghiul, patrunghiul, și poligoanele în și circumscrise cercului. Manual : Geometria de Petru Căpăcia. Profesor : Mihaiu Novacu.

Biologia. *Toamna.* Animale avertebrate. Câteva avertebrate tipice, ca paiangenul, racul, melcul, vermele cordelat, (hidra panglica), etc. cu considerarea la descrierea morfologică și sistematică. *Iarna.* Construcția internă (istio-logia) plantelor și a animalelor. Fito și zoogeografia. *Primăvara.* Tractarea plantelor fără flori. Morfologia și fiziologia plantelor. 3 ore la săptămână. Manual : Miklós-Moczár-Szabó : Elemente de istoria naturală. Profesor : Nicolae Mihulin.

Desemn. 2 ore la săptămână. Ca în curs I.

Cajigrafie 1 oră la săptămână. Ca în cursul I. și scrierea rotundă. Profesor : Sabin Evuțian.

Cântarea bisericească. 2 ore la săptămână. Aplicarea glasurilor. Troparele și Condacele sărbătorilor.

Tipic. 1 oră la săptămână. Periodul Octoihului, slujba zilelor săptămânale.

Muzica instrumentală. 1 oră la săptămână. Exerciții elementare în tonalitatea C, G, și F. dur. Cunoștințele corespunzătoare teoretice. Profesor : Trifon Lugojan.

Lucrul manual (slöjd). 2 ore la săptămână. Lut : oală, pălărie, piparcă, cravată, ciocan, etc. harta comunei, modele de hărți. Carton ; frunze de arbori, obiecte casnice, figuri și corpuri geometrice taumatrop. discuri optice colorate, tăvițe, discuri pentru documentarea ecvilibrului stabil, labil și indiferent. Compactarea cărților. Impletirea de paie, etc. Profesor : Nicolae Mihulin.

Biblioteca curs II. ped a avut cu finea anului școlar 1913/14 129 bucăți în valoare de 77.20 coroane și un dulap în valoare de 25 coroane.

CURSUL III. pedagogic.

Religiunea. Simbolul credinței lămurit după încheieturi. Noțiuni de liturgică. 2 ore la săptămână. Manual : Simeon Popescu „Catehism“. Profesor : Dr. Iustin I. Suci.

Științele pedagogice. *Didactica, Metodica și Organizația școlară* 3 ore, *Practica* 2 ore la săptămână. a) *Didactica*: Menirea școlii populare. Mijloacele educației școlare. Învățământul, factorii lui și scopul final. Interesul pep. multilateral. Scopul material și cel formal al obiectelor de învățământ. Gruparea, alegerea și aranjarea materiei de învățământ. Plan de învățământ. Orar. Programa de lecții. Manuale. Procesele învățământului. Apercepția. Unități metodice. Treptele metodice. Forma și tonul învățământului. Intuirea, explicarea. Individualitatea în învățământ. Disciplina școlară: Iubirea părintească și autoritatea, remunerații și pedepse. Școală divizată și nedivizată. Manual: „Didactica” pentru școlile normale, de dr. Petru Pipoș. b) *Metodica*; Înv. intuitiv scris-cetitului și înv. limbistic propriu. Înv. religiunii. Înv. limbei maghiare. Înv. aritmeticii și geometriei. Înv. geografiei, istoriei, constituției. Înv. științelor naturale. Înv. dexterităților. Manual: Metodica școlii populare de dr. Petru Pipoș. c) *Organizația școlară*: Art de l. XXXVIII/1868. Art. de l. XXVII/1907. Gratuitatea învățământului elementar. Zidirea școlii, ajustarea ei. Autoritățile școlare profesionale și cele de supraveghiere. Datorințele învățătorului referitor la menținerea ordinii școlare. Starea sanitară a școlii. Instituirea învățătorului. Salariul, fondul de pensie învățătoresc. Art. de l. XVIII/1879. Obligamentul militar. Corpul didactic. Activitatea extrașcolară. Reuniuni înv. Cercetarea disciplinară. Organizația internă a școlii. Grădini de copii, azile, institute terapeutice și filantropice. Manual: „Organizația învățământului popular din Ungaria, de Dr. Daló-Dr. Pipoș. d) *Exerciții practice în școala de aplicație*. 2 ore la săptămână. c) *Lucrări metodice în scris și lectură*. Profesor: Sabin Erușian.

Limba română. 3 ore la săptămână. Poetica: Epopea, romanul, novela, tragedia, comedia, drama proprie. Retorica. Părțile retorice. Compozițiunile. Genurile prozei: descrierea, narațiunea, istoriografia și speciile ei. Disertațiunea și discursul. Citire din literatura română, din toate genurile literare, memorizare și lucrări scripturistice. Manual de stilistică de I. F. Negruțiu ed. IV. Poetică și legendar poetic de Dr. I. Rațiu și A. Ciura. Profesor: M. Novacu.

Limba maghiară. 3 ore la săptămână. Epopea, drama romanul și novela; dezvoltarea istorică a tuturor acestor,

genuri. Disertațiunea, oratoria. Lectură privată și în școală. Manuai : Sarudy Ottó : Poetika, retorika és olvasókönyv II. rész. 3 ocupări la 2 luni. Profesor : Silviu Beșan.

Limba germană. 2 ore la săptămână, Cetire, traducere, analiză și reproducerea cu graiu viu și în scris a pieselor mai grele de cetire ; deprinderi în recitarea poeziilor și repetiția materialului propus din gramatică în c. I—II. În fiecare lună o lucrare. Manual de limba germană de Dr. C. Lacea. Profesor : Nicolae Mihulin.

Istoria Ungariei. 2 ore la săptămână. Popoarele Ungariei înainte de cucerire și regat. Epoca regilor Arpadieni : Biserica creștină maghiară și întemeierea regatului. Atacurile imperiului german și bizantin, certe în familia domniitoare. Ultimii Arpadieni și înălțarea aristocrației. Epoca regilor din familii deosebite. Înălțarea regatului în vremea Anjoueștilor. Urmașii Anjoueștilor și slăbirea puterii regale. Epoca Huniadeștilor. Ioan Huniadi. Regele Matia cel drept. Iagelonii și dezastrul dela Mohács. Epoca regilor din dinastia Habsburgilor. Dismembrarea în trei părți a țării și întărirea protenstantismului. Răscoalele naționale pentru constituție și libertatea confesională. Lupta pentru iudependență. Împăcarea națiunii cu dinastia și încercările acesteia de a modifica constituția. Epoca reformelor naționale. Creșterea Ungariei de azi. Manual : Varga-Vătășan : Istoria Ungariei. Profesor : Mihaiu Novacu.

Geografie. Geografia Ungariei în general. Regularea râurilor, Constituția, administrația și legislațiunea Ungariei. Locuitorii. Descrierea specială a țării împărțită în ținuturi. 2 ore la săptămână. Manual : Dr. Némethy-Mihulin : „Geografia Ungariei“. Profesor : Nicolae Mihulin.

Matematica. 2 ore la săptămână. a) *Aritmetica.* Raporturi, proporțiuni. Regula de 3 simplă și compusă. Calculul procentelor și aplicarea lui (bruto, neto, tara, rabat, sensărie, comisiune etc.). Calculul monetelor, monetele din patrie și cele străine mai însemnate. Manual : Teodor Ceontea. Aritmetica generală și specială.

b) *Geometrie.* Sistemul coordonatelor. Aplicarea coordonatelor la calcularea distanței dintre două puncte. Ecvațiunea dreptei și a cercului. Planul de învățământ pentru școalele populare. Manual : Manuscript, Geometria de Petru Cupcea, Profesor : Mihaiu Novacu.

Fizica. 2 ore la săptămână. Mehanica corpurilor solide, lichide și gazoase. Căldura. Manual: P. Tămăian. Fizica. Profesor: Mihaiu Novacu.

Mineralogia și Chemia. Elemente din chimia organică și anorganică. Cristalografia descriptivă. Descrierea mineralelor, principale cu considerare la aplicarea lor în economie, Petrografia și elemente din geologie. 4 ore la săptămână. Manual: Koch-Kovács-Mihulin: „Chimia și mineralogia“. Profesor: Nicolae Mihulin.

Desemn. 1 oră la săptămână. ca în curs I.

Cântarea bisericească. 2 ore la săptămână. Svetilnele cu melodii proprii, Picesnele sărbătorilor, Cheruvice, Picesnele și Irmoasele sărbătorilor mari.

Tipic. 1 oră la săptămână. Periodul Triodului întreg.

Muzica instrumentală. 1 oră la săptămână. Exerciții mai grele în diferite poziții după capacitatea individuală a elevilor. Cunoștințele teoretice corespunzătoare. Profesor: Trifon Lugojan.

Lucrul manual (slöjd). 2 ore la săptămână. Lut: repetiția obiectelor simple modelate în c. II., trecerea la modelare de frunze, flori, corpuri geometrice etc. Lemn: obiecte de casă, cuină și economice. Recvizitele școlare din mecanică necesare în școala poporală. Profesor: Nicolae Mihulin.

Biblioteca cursului III. a avut cu finea anului școlar 1915/16 125 bucăți în valoare de 115 coroane.

Cursul IV. Pedagogic.

Religiunea. Morala creștină și Statutul organic. Noțiuni de catihetică. 2 ore la săptămână. Manual: Catehism, de Petru Barbu. Profesor: Dr. Iustin I. Suciu.

Științele pedagogice. a) *Istoria pedagogiei.* Educația la popoarele străvechi. Educația la popoarele clasice (Greci și Romani). Educația în cei dintâi secolii creștini. Educația în evul mediu; școalele de atunci. Influența reformațiunii și a antereformațiunii în pedagogie; școale protestante și catolice. Realismul pedagogic în Franța, Anglia, țările germane și Ungaria: Montaigne, Locke, Cominius, Keresztury Pál și Apácai Cseri János. Educația fetelor: Fenelon. Pietismul: Spener, Francke, Campe. Naturalismul: Rousseau. Filantropismul: Basedow, Salzmann. Validitatea proble-

melor de stat în instrucție. Ratio Educationis I-II. Intuitivismul: Pestalozzi. Grădinile de copii: Fröbel. Herbart și școala sa: Stoy. Ziller, Dörpfeld, Diesterweg, dr. Rein. Istoricul școalelor din Ungaria. Istoricul școalelor românești. Pedagogia de azi. Manual: „Istoria pedagogiei, de dr. Petru Pipos. b) *Exerciții practice în școala de aplicație*. 4 ore la săptămână c) *Lectură, lucrări în scris*. Profesor: Sabin Evuțian.

Limba română. 3 ore la săptămână. Istoria literaturii române dela început. Originea Românilor, istoricul formării limbii românești, păreri despre limba română, cele mai vechi urme de limbă și dialectele limbii române. Monumentele de limbă în veac. XVI-lea. Cronicarii, istoricii și filologii ardeleni, etimologiștii și fonetiștii, societatea „Junimea”. Poeții și prozatorii mai însemnați ai sec. XIX. Lectură: părți alese din cronicile moldovenești și din poezii și prozatorii sec. XIX. Repetirea Ortografiei, declinațiunii, conjugărilor, etc. Lucrări scripturistice. Manual ajutător: „Elemente de istoria literaturii” de E. Hodoș, ediție nouă. Caransebeș 1912. Profesor: Silviu Beșan.

Limba maghiară. 3 ore la săptămână. Literatura veche: Epoca tradițiilor eroice, evul mediu creștin, epoca luptelor religioase și naționale, epoca decadenței. Literatura nouă maghiară: Epoca deșteptării, epoca de transformare: Kisfaludy K., Vörösmarty M. și contemporanii Epoca poeziei naționale: Petőfi, Arany, Tompa. Desvoltarea literaturii științifică. Manual: Dr. Koltai Virgil și Sassi Nagy Lajos: A magyar nemzeti irodalom története. 4 ocupări la an. Profesor: Silviu Beșan.

Limba germană. 2 ore la săptămână. Repetirea materialului din c. I—III. Traducere și reproducere din autorii cei mai însemnați ai literaturii germane. În fiecare lună o lucrare. Manual ajutător: Manual de limbă germană de Dr. C. Lacea. Profesor: Nicolae Mihulin.

Constituția. 2 ore la săptămână. Istoria constituției maghiare. Administrația comunelor și orașelor. Administrația municipiilor. Guvernarea țării, corpurile legiuitoare. Puterea de apărare. Afacerile de cult și instrucțiunea publică. Afacerile interne financiare și economice. Afaceri private. Manual: Dr. Csiky K.-N. Mihulin „Constituția”. Profesor: Nicolae Mihulin.

Matematica. 3 ore la săpt. a) *Aritmetica.* Progresiunile aritmetice și geometrice la calcularea intereselor dela interese. Calcularea capitalului crescut, scontarea, depunerile periodice, rentele, amortizațiune. Repetirea materialului propus în preparandie. b) *Geometria.* Poziția liniilor și planurilor în spațiu. Măsurarea teritorului în natură, harte topografice. Prizma, cilindrul, piramida, conul, sfera, corpurile regulate, forma, suprafața, rețeaua și volumul lor. Manual: Geometria de Petru Cupcea. Profesor: Mihaiu Novacu.

Fizică 3 ore la săptămână. Acustica. Lumina. Magnetismul. Electricitatea. Manual: P. Tămăian: Fizică. Profesor: Mihaiu Novacu.

Igiena. Despre boale. Influența boalei asupra dezvoltării individului. Pagubile cari se nasc prin boale în societate și în economia națională. Cauzele boalelor. Prevenirea boalelor. Îngrijirea bolnavilor. Lupta în contra vrăjitorilor. Despre boale infecțioase, Însemnătatea lor. Despre micro-organismele infectătoare, viața lor, sporirea lor. Modul de infecțiune. Despre boale infecțioase în special. Mijloacele de desinfecțiune și aplicarea acelor. Separarea bolnavilor și morților infecțioși. Ajutorul cel dintâiu la nefericiri. Vulnerarea Oprirea sângerării. Legarea ranelor. Înfrângeri de oase și scrântituri. Leșinare, insolațiune, epilepsă, înneclare prin apă și gazuri, respirație artificială. Despre otrăviri și antidote. Ce are să conțină caseta de salvare în edificiul școalei.

Despre beuturi spirtuoase. Influența alcoolului asupra organismului. Abuzul în consumarea alcoolului. Mișcarea antialcoolistă. Igiena școalei. Edificiul școalei, sala de prelegeri, ambitele, lumina, aer, apa, gimnastică. Influența școalei asupra organismului elevilor. Boale școlare, evitarea dezvoltării acestora. Igiena locuinței. Anatomia omului. 2 ore în săptămână cu cursul III. teoi. Prof: Dr. Aurel Demian.

Desemn. 1 oră la săptămână, ca în curs I.

Cântarea bisericească. 2 ore la săptămână. Irmoasele sărbători și alte cântări la liturgia sfântului Vasilie și Grigorie. Repetirea materialului parcurs în anii precedenți.

Tipic. 1 oră la săptămână. Periodul Penticostarului, Rânduelile cultului religios privat.

Muzica instrumentală. 1 oră la săptămână. Exerciții mai grele în diferite poziții, după capacitatea individuală a elevilor. Cunoștințele teoretice corespunzătoare. Profesor: Trifon Lugojan.

Lucrul manual. (slöjd). 2 ore la săptămână. Lut: corpuri geometrice, modelări în lut. Modelarea părților corpului omeresc și ale altor animale. Lemn: obiecte casnice și recvizite școlare necesare la propunerea fizicei în școala poporaiă. Fiecare elev duce cu sine recvizitele preparate de el. Prof.: Nicolaie Mihulin.

Biblioteca cursului la finea anului școlar 1915/16 este: 243 bucăți în valoare de 168'52 cor. și un dulap în preț de 25 cor.

Economia.

1. În cursul I. teologic 2 ore, iar în cursul I. pedagogic câte 1 oră la săptămână, și anume în luna septembrie și în octombrie — formarea pământului roditor și a straturilor de pământ de pe suprafață, felurile acestora, analiza compozițiunii diferitelor straturi și feluri de pământ, îmbunătățirea straturilor prin gunoie și nisipire sau noroire, lucrarea și pregătirea pământului pentru producerea plantelor, producerea semințelor de legume, verdețuri, arbori, pomi roditori, sămănarea lor și timpul de sămănare, cultivarea lor ulterioară, — în teorie și praxă —; sub lunile de iarnă: noiembrie — februarie, altoirea pomilor roditori, cu legerea și conservarea lor până la timpul altoirii, — felurile de altoire de iarnă și de primăvară. Aranjarea școalei de pomărit. — Săparea pământului de toamnă și de primăvară. Semănarea semințelor de legume și timpul de semănare, facerea straturilor calde, dezvoltarea și producerea răsadelor în acelea, scoaterea și sădirea plantelor din acestea și timpul de sădire a diferitelor răsaduri, toate în teorie și în praxă exerciată cu probe efectuate prin elevi, de la martie — iunie plivirea, săparea legumelor răsărite din sămânță și sădirea răsadelor produse în straturile calde, în praxă, altuirile de vară și conservarea altoilor produși.

2. La cursul II și III teol. și III și IV pedagogic, repetarea celor de mai sus, apoi lucrarea rațională a pământului, felurile pământului și îmbunătățirea acestora, felurile gunoaielor și efectul acestora asupra dezvoltării plantelor sămănate în diferitele feluri de pământ, producerea cerealelor de nutriment pentru om, comerțul cu cereale, prăsirea vitelor cornute, producerea nutrețurilor artificiale și naturale, instrumentele economice și părțile lor constitutive, prăsirea porcilor, îngrășarea acestora pentru unsoare, pentru carne și

pentru clisă, timpul și etatea luărei la îngrășare, tăierea porcilor și preparare cărnurilor pentru conservare pe timpuri mai îndelungate, soiurile de vaci, diferența producerii de lapte între diferite soiuri.

Propunător: Teodor Pap.

Gimnastica.

Curs. I—IV ped. 2 ore la săpt. A) *Exerciții de ordinare*: Înșirarea și alinearea în rânduri și linii. Întorcerile de $\frac{1}{4}$ și $\frac{1}{2}$, marșul pe loc și din loc, deschiderea rândului din centru spre flancuri, ocolirea, cotirea etc.

B) *Exerciții libere*: Pozițiile, exercițiile membrelor, mișcările fundamentale, mânuarea bastonului, de lemn etc.

C) *Exerciții la aparate*: Exerciții la prăginile de urcat, exercițiile fundamentale la inele, fus, paralele etc., în curs I—II ped. Exerciții mai complicate la fus, pararele, inelele ș. a. în curs III—IV ped.

D) *Jocuri gimnastice*: Lupul și mielul, hoții, baba oarbă, lupta combaterii ș. a. Profesor: Silviu Beșan.

E) *Importanța gimnasticii*; ce se cere de la instructorul de gimnastică — Sala de gimnastică, excrucinile însămnătatea și aranjarea jocurilor, tacturile de timp, comanda. Teorie. C. IV.

Lista manualelor

pentru anul școlar 1916/17.

Cursul I. teologic.

- Dr. I. Olariu : Întroducere în testamentul vechiu și nou
Karánsebes 1913.
Dr. I. Olariu : Evangheliile după Mateiu, Mare Luca.
Dr. C. Chiricescu : Arheologia biblică, Bucurcști.
Archim. Scriban : Ermeneutica biblică.
E. Martig : Psihologia pedagogică, trad. Sibiu.
Enea Hodoș : Istoria literaturii române.
Dr. I. Olariu : Dogmatica. (Ca în curs II.)
N. Bogdan : Gramatica I. române ed. II.
Nic. Pop : Manual de economia rurală, Balázsfalva.
Trifon Lugojan : Cele 8 glasuri, Arad, 1912.
Dr. Iuliu Olariu : Manual de tipicul bisericii ortodoxe
orientale ed. II.
Octoih-Ciaslov din ediția tipografiei arhidiecezane.
Carte de rugăciuni și cântări bisericesti, Arad.

Cursul II. teologic.

- Dr. I. Olariu : Epistolele apos. Pavel, Karánsebes.
Dr. Iosif Iuliu Olariu : Teologia dogmatică ortodoxă, Karán-
sebes, 1907.
Dr. Gheorghe Dragomir : Teologia morală. Karánsebes. 1909.
Enea Hodoș : Istoria literaturii române.
Dr. Petru Pipoș : Didactica, ed. V. Arad, 1909.
"Nr. 95957" : Metodica, ed. IV. Arad, 1908. Conc. min.
Nicol. Pop : Manual de economie rurală, Balázsfalva.
Trifon Lugojanu : Cântări bisericesti partea II. Irm oase
pricesne 1913.
Dr. Iuliu Olariu : Manual de tipicul bisericii ortodoxe
orientale, Karánsebes.
Octoih-Ciaslov din ediția tipografiei arhidiecezane.
Carte de rugăciuni și cântări bisericesti, Arad.

Cursul III. teologic.

- Dr. I. Olariu : Epistolele apos. Pavel, Karánsebes.
 Andrei baron de Șaguna : Manual de studiu pastoral, Nagyszeben.
- Dr. Petru Barbu: Catihetica, Karánsebes.
 Mitrofanovici Dr. Tarnavschi : Liturgica bisericeii ortodoxe, Cernăuți 1910.
- Dumnezeeștile liturgii ale sfinților Ierarhi Ioan gură de aur, Vasile-cel-mare și Grigorie Dialogul, Sibiu. Tipografia arhidiecezană, 1902.
- Molitvelnic, Sibiu. Tipografia arhidiecezană, 1874.
- Andrieu baron de Șaguna : Compendiu de dreptul canonic, Nagyszeben, ed. III. 1913.
- Statutul organic, Nagyszeben 1910.
- Regulament pentru parohii, disciplinar.
- Dr. Csiky-Mihulin : Constituția patriei, Arad, 1913.
- Trifon Lugoianu : Cântări bisericești din Molitvelnic.
- Dr. Iuliu Olariu: Manual de tipicul bisericeii ortodoxe orientale, Karánsebes.
- Octoih-Ciaslov din editura tipografiei arhidiecezane.
 Carte de rugăciuni și cântări bisericești.

C. I. ped.

- Dr. Ilarion Pușcariu: Istoria biblică p. școalele medii inferioare și civ. ed. III. Nagyszeben 1907
- Carte de rugăciuni și cântări bisericești, tipărită cu binecuv. P. S. Sale Dlui I. I Papp ep. Aradului, Arad 1915
- Dr. Iuba-Dr. Beu: Biologia omului. Nagyszeben 1911 conc. 11587/1912
- N. Bogdan: Gramatica limbii române, ed. III. Brassó 1914
 Nr. min. 2742/900
- Dr. I. Rațiu și Alex. Ciura: Poetica și legendar poetic, 1911.
- Ștefan Pop: Dicționar ortografic
- Veszely Ödön: Dr: Rendszeres magyar nyelvten
- Bánoci József és Veszely Ödön Dr: Sztilisztika és olvasókönyv
- Dr. Franz Novy Lehrbuch der deutschen sprache für den I. Jahrang
- Dr. Bilinsky L. B. Gaja : Istoria universală I. Arad 1913
- Némethy Mihulin: Geografie, fizică matematică, 1913
- Dr. Beke A. Ciortea: Aritmetică pentru școale medii Brassó

- Petru Cupcea: Geometria
 Ștefan Pop: Manual de economia rurală, Balázsfalva
 Miklós Gergely: Elemente de zoologie și botanică trad.
 de C. Szabó. Sub tipar
 Trifon Lugojanu: Cele 8 glasuri, 1912
 Dr. Iuliu Olariu: Manual de tipicul bisericeii gr. orientale
 Cristian, Henrich Hohmann: Practische Violinschule, P. I.
 Tanger, Köln
 Ohtoich-Ciaslov din editura tipografiei arhidiecezane
 Kugotovicz Manó: Földrajzi iskolai atlasz. Bpest, 1910
 „ „ : Történelmi iskolai atlasz, ediția mai nouă

C. II. ped.

- Dr. Ilarion Pușccariu: Istoria bisericească. Aprobată de
 ministru. Ed. III.
 E. Martig: Psihologie pedagogică, traducere Sibiu 1904
 N. F. Negruțiu: Manual de stilistică ed. IV. Balázsfalva Apr.
 min. 68859/1906
 I. Rațiu — A. Ciura: Poetica și legendar poetic, Balázsfalva
 1915.
 Ștefan Pap: Dicționar ortografic
 Dr. Sarudy-Gerencsér: Poetica, Retorica, és Olvasókönyv II.
 kiadás
 Dr. Franz Novy Lehrbuch der deutsche sprache für den II.
 Jahrgang
 Dr. Bilinsky L.-B Gaja: Istoria universală tom. II. Arad
 Némethy Mihulin: Geografia universală 1911
 Dr. Beke-A. Ciortea: Aritmetică p. școalele medii Brașov
 Petru Cupcea: Geometria pentru preparandii
 Miklós Gergely: Elemente de zoologie și botanică p. II. trad.
 de C. Szabó, Budapest Franklin 79463/914
 Ștefan Pop: Manual de economia rurală, Balázsfalva
 Trifon Lugojan: Cele 8 glasuri, 1912
 Dr. Iuliu Olariu: Manual de tipicul bisericeii ortodoxe orientale
 Octoich-Ciaslov din ediția tipografiei arhidiecezane
 Cristian, Heinrich Hohmann: Practische Violinschule P. I.
 Tanger, Köln Aprob. minist. Nr. 33703/895
 Dr. Kogutovicz: Atlas geografic și istoric
 Carte de rugăciuni și cântări bisericești

C. III. ped.

- Simeon Popescu: Catehism, Ed. II Nagyszeben 1914
 Din liturgica bis. ort. rom. Arad Ed. II.
 Dr. Petru Pipoș: Didactica, ed. V. Arad, 1909
 ” ” ” : Metodica ed. IV. Arad, 1908 Conc. min.
 Nr. 9595/1907
 Dr. Balló-Dr. Pipoș: Organizațiunea învățământului poporal
 Planul de învățământ Sibiiu 1911
 Sarudi-Otto: Poetica, retorica, és olvasókönyv, III oszt.
 Budapest Atheneum
 Dr. Beke-A. Ciortea: Aritmetica p. șc. medii Brassó
 Petru Cupcea: Geometria pt. preparandii
 Varga Otto — Vătășecu: Istoria Ungariei Brassó 1914
 Petru Tămăjan: Manul de fizică, Nagyvárad
 Némethy Mihulin: Geografia Ungariei, Brassó 1910
 Loch-Kovács-Mihulin: Mineralogia și chimia Bpesta 1915
 Trifon Lugojanu: Cântări bisericesti II 1913
 Dr. Iuliu Olariu: Manual de tipicul bisericeii ort. orientale
 Octoich-Ciaslov din ediția tipografiei arhidiecezane
 Cristian, Heinrich Hohmann: Practische Violenschule, Köln
 Dr. Kugotovicz: Atlas geografic și istoric
 N. Pop: Manual de economia rurală, Balázsfalva
 Carte de rugăciuni și cântări bisericesti

C. IV. ped.

- Simeon Popescu: Catehism ca în c. III.
 Statutul Organic: Nagyszeben, 1910
 Dr. Petru Pipoș: Istoria pedagogiei, ed. IV. Arad
 Planul de învățământ Sibiiu 1911
 Enea Hodoș: Manual de literatura română, ediție nouă
 Biografiile din bibl. p. toți de Adamescu
 Sassi Nagy Lajos és Mészáros István: A magyar nemzet
 irodalom története és olvasókönyv ed. III.
 Schuster Novy: Germana (sub tipar)
 D. Csiky-Mihulin: Constituția patriei, Arad 1913
 Aurel Ciortea: Matematică financiară Brassó 1906.
 Dr. Beke-A. Ciortea: Aritmetica p. șc. medii Brassó
 P. Cupcea: Geometria
 Petru Tămăian: Manual de fizică, Nagyvárad
 Ștefan Pop: Manual de economia rurală Balazsfalva
 Trifon Lugojan: Cântări bisericesti din Molitvelnic

Dr. Iuliu Olariu: Manual de tipicul bisericii ort. orientale.
Ed. II. 1911

Cristian, Heinrich Hohmann: Practische Violinschule P. I.
Tanger Köln

Octoich-Ciaslov din editura tipografiei arhidiecezane

Prodan: Gimnastica

Carte de rugăciuni și cântări bisericești Arad

Conspectul elevilor.

A.) În despărțământul teologic.

Cursul I.

a) Ordinari.

- 1 Ioan Berghian
- Pascu Bolcaș
- Nicolae Borcia
- Florea Chera (rep.)
- Aurel Chicin
- Gheorghe Sabin Chicin
- Valer Chicin (reposit)
- Lucian Simeon Cornea
- Nicolae Cornea
- Nerva Tr. Mih. P. Cosma
- Gheorghe Trăian Crainic
- Ioan Cucu
- Iulian Cure
- Gavril Dudulescu
- Mircea, Lucian, Marcu, I. Georgea
- Teodor Goina (a repășit)
- Nicolae Groza
- Dimitru Herția
- Valeriu Iurca
- Mihaiu Nicula
- Remus Oancea
- Aron Popa
- Miron Tr. Putin
- Ilie Selegian (nu s'a prezentat la prelegeri)
- Cornel Tr. Sirca
- Tuliu Oct. Turic.
- Augustin Vaida (părăsit institutul)
- Victor Jujan (nu sa prezentat la prelegeri)
- Nicolae Popoviclu (a repășit)
- 30 Corneliu Seleștian (nu sa prezentat la prelegeri)

Cursul II.

a) Ordinari.

- 1 Gheorghe Alexandru Ardelean
- Nicolae Ardelean
- Grigorie Aron
- Zenovie Boieriu
- Cantemir Michnea Boneu
- Corneliu Bran
- Aurel Brancu
- Sabin Nic. Buftea
- Gavril Câmpean
- Augustin Chirila
- Dr. Gheorghe Costa
- Vasilie Romul Cuparescu
- Florian Titus Dolga (repășit)
- Constantin Feier
- Ilie Floașiu
- Ioan Ghilezan
- Mihaiu Goldiș
- Stan Hertiea
- Aurel Ionel Ittu
- Mircea R. Iercan
- Nicolae Iorgovan
- Ioan Lăpădat
- Ioan, V. N. Lupșa
- Sabin C. E. Manuilă (repășit)
- Emilian Mateiu
- Cornel Micluția
- Nicolae Mihoc
- Sergie Iosif Morariu (dimis)
- Teodor Mornăilă
- Petru Adrian Mursa
- Simeon Negrea
- David Cornel Olariu (nu sa prezentat la prelegeri)
- Vasilie Papp
- Romul Petrișor
- Atanasie Popa
- Dimitrie Popa
- Alexandru Gh. S. Popescu
- Teodor C. Popp (nu sa prezentat la prelegeri)
- Petru C. Popoviciu

Lucian Gh. I. Tomi
 Emilian Vlad
 Cornel Sever Vuia
 Petru Popa (nu sa prezentat la prelegeri)

b) Privatist :

44 Traian Givulescu

Cursul III.

Ordinari.

1 Ioan Clopoșel
 Pavel Codru
 Petru Costan
 Pahomie Nicolae Drăgan
 Miron Dronca
 Iosif Fildan
 Iuliu Herlea
 Adrian Nerva Iercan
 Trăian Moga
 Emiliu Gh. V. Papp
 Ioan Papp
 Teodor Pătcaș
 Ștefan Petroviciu
 Ioan Pocolu
 Nicolae Bujor Poliș
 Sever Sebeșan
 Danil Tr. Selegian
 Candin Stanciu
 Ioan Turcu
 Caius T. O. V. Turicu

b) Privatiști :

Nicolae Bâru
 Vasilie Filip
 23 Iulian Lucața

B.) Despărțământul pedagogic.

Cursul I ped.

a) Ordinari.

1 Pavel Anuichi
 Mateiu Ardelean
 Vasilie Ardelean

Vasilie Bălaș
 Ioan Bârză
 Gavril Chidioșan
 Antoniu Coșa
 Sever Trăian Covaciu
 Teodor Hotăran
 Corneliu Gh. Imperat (testim. liberat conform ord.
 min. 52800/1916.
 Vasilie Ioan
 Savu Ionescu
 Pavel Lăza
 Teodor Miclăuș
 Gheorghe Miclean
 Toma Mihuța
 Petru Olariu (trecut de privatist)
 Maxim Petica
 Petru Petica
 Ignatie Popa (trecut de privatist)
 Gheorghe Urzica
 22 Iosif Vîrtaciu

Cursul II ped.

1 Florea Ardelean (intrerupt prelegerile din pricina
 miliției)
 Petru Berariu (trecut de privatist)
 Dimitrie Bodea (trecut de privatist)
 Vichentie Cătană
 Trăian Codrean (intrerupt prelegerile din pricina
 miliției)
 Ioan Goldișiu
 Aurel Mateiu (intrerupt prelegerile din pricina
 miliției)
 Ignat Materiu (intrerupt prelegerile din pricina
 miliției)
 Antoniu Ostrovați (intrerupt prelegerile din pricina
 miliției)
 Trăian Pantoș (intrerupt prelegerile din pricina
 miliției)
 Dimitrie Pap (testim. liberat conform ord. min.
 52800/1916)
 Hostil Papp

- Petru Popoviciu
 Gheorghe Seleglan
 Petru Ioan Serbu (intrerupt prelegerile din pricina
 miliției)
 Aurel Gheorghe Sida
 Coriolan Tirla (testim. liberat conform ord. min.
 52800/1916.)
 Pavel Turla (intrerupt prelegerile din pricina
 miliției)
- Privatiști:
- Iosif Albuțiu (examin făcut conf. ord. min.
 52800/1916.)
 Petru Bed (soldat)
 Ioan Cojain (soldat)
 22 Gheorghe Bordașiu

Cursul III ped.

- 1 Aureliu Teodor Andru (intrerupt prelegerile din
 pricina miliției)
 Aron Aslău (intrerupt prelegerile din pricina miliției)
 Miron Avramuț
 Nicolae Baciuc (intrerupt prelegerile din pricina
 miliției)
 Virgil Barzu
 Gheorghe Cotuna (intrerupt prelegerile din pricina
 miliției)
 Irimie Cristea
 Octavian Sever Iulian Drăgan
 Gheorghe Dronca (intrerupt prelegerile din pricina
 miliției)
 Valeriu Gh. Petroviciu (intrerupt prelegerile din
 pricina miliției)
 Gheorghe Putin
 Mitru Radu (intrerupt prelegerile din pricina miliției)
 Teodor Tundre (intrerupt prelegerile din pricina
 miliției)
- Privatiști:
- Trăian Demșorean (soldat)
 Petru Mărcuș
 Vasilie Pavel
 17 Iustin Fofiu (soldat)

Cursul IV ped.

1 Virgil Trăian Antonescu (soldat, admis la curs conf. ord. min. 54700/1916)

Petru Brad

Ioan Buda (soldat, admis la curs conf. ord. min. 54700/1916)

Ioan Ionuț

Ioan Iurma

Ioan Mării (testim. liberat conform. ord. min. 52800/1916)

Aurel Oarcea (testim. liberat conform. ord. min. 52800/1916)

Trăian Popi (admis la curs conform. ord. min. 54700/1916)

Vasilie Pușcașiu

Lazar Trailescu (soldat, admis la curs conf. ord. min. 54700/1916)

Privatiști :

Aurel Ionuțaș

Nestor Costa (soldat, admis la curs conf. ord. min. 54700/1916)

Ioan Popoviciu

14 Gavril Vandiciu (soldat, admis la curs conf. ord. min. 54700/1916)

Elevii despărțământului teologic înscriși la examenele pedagogice de cvalificațiune de curs și de cvalificațiune finală.

b.) Din curs I teol. la examen de cvalificațiune de curs II ped.

1 Gheorghe Sabin Chicin

Nerva Tr. M. P. Cosma

Ioan Cucu

Mircea L. M. I. Georgea

Cornel Tr. Sirca

B.) Din curs II teol. la examen de cvalificațiune de curs III ped.

Gheorghe A. Ardelean

Nicolae Ardelen

Aurel Brancu

Augustin A. Chirila

Dr. Gheorghea Costa

-
- Vasilie Romul Cuparescu
Constantin Feier
Mihaiu Goldiș
Mircea Romul Iercan
Nicolae Mihoc
Teodor Mornăilă
Atanasie Popa
Dimitrie Popa
Alexandru Gh. S. Popescu
Petru Constantin Popoviciu
Lucian Gh. I. Tomi
Emilian Vlad
- 19 Cornel Sever Vuia
C.) Din curs III teol. la examen de cvalificație
de curs IV ped. și final.
- 1 Pavel Codru
Petru Costan
Miron Dronca
Nerva A. Iercan
Teodor Pătcaș
Ștefan Popoviciu
Nicolae Bujor Poliș
Sever Sebeșan
Ioan Turcu
- 10 Caius T. O. V. Turicu
-

Școala de aplicațiune.

Numele elevului	Numele elevului
clasa I.	5. Petru Turcaș
1. Gheorghe Ienci	6. Mircea Vesescu
2. Gheorghe Vârtaciu	
clasa II.	clasa V.
1. Dimitrie Cladovan	1. Ioan Ardelean
2. Pavel Deac	2. Nicolae Delcean
3. Gheorghe Milancoviciu	3. Petru Halász
4. Gheorghe Milincoviciu	4. Dimitrie Ienci
clasa III.	5. Gheorghe Maier
1. Gheorghe Delcean	6. Gheorghe Mihailoviciu
2. Iosif Novac	7. Ilie Ottlocan
3. Andrei Păulișan	8. Sava Rognean
4. Ioan Sărăndan	9. Ilie Turcaș
5. Ilie Tișler	clasa VI.
clasa IV.	1. Augustin Chiral
1. Francisc Bar	2. Teodor Curticean
2. Ioan Constantin	3. Caius Moșescu
3. Mihai Demian	4. Pavel Rognean
4. Dimitrie Lipitor	5. Petru Todoroviciu

Școala de aplicațiune a fost condusă de profesorul Sabin Evuțian învățător propunător Cornel Givulescu carele a substituit pe Ioan Ardelean ordinar dus pe câmpul de războiu.

În decursul anului școlar P. C. Sa DI Roman R. Ciorogariu director școlar a vizitat în mai multe rânduri școala de aplicațiune.

Festivitățile școlare și parastasele s'au ținut ca și la despărțământul pedagogic sub conducerea învățătorului propunător.